

ISSN 1857-0798

NOI



REVISTĂ PENTRU COPII ȘI ADOLESCENȚI



SURIOSARELE

Ina MOTELICA, 15 ani
Școala de Arte Plastice Cahul

Amintirile mele – ca spicale
Ce s-au copt între stele.

pag. 1-5

Nu poți fi pe placul tuturor. Mereu vor exista oameni care te vor critica și judeca.

pag. 10-11

De unul singur nu poți să faci nimic pe lume, trebuie să cauți pe ai tăi, cu care să mergi umăr la umăr.

pag. 15-16; 30-31

Se zice că Napoleon Bonaparte era un mare amator de mănuși – avea în garderoba sa peste două sute de pernechi.

pag. 28

februarie
2, 2021



NINGE

Pe pământul amorțit,
Îngerii din cer coboară,
Atingându-ne cu-aripa,
Își fac vânt și iarăși zboară.

Cerul mă privește
Și-mi face semn: mai stai!
Degrabă o să cânte
Alaiul alb din Rai.

Aliona BUTNARU, 15 ani
Cotul Morii, Hâncești



SPRE CASĂ

Valerie VOLONTIR



CÂNTECUL IERNII

Ultima lună de iarnă vine cu presimțirea primăverii, a înnoirii, a elanului creator. Abia de te mai reții ca să nu vorbești în versuri. Mai ales, în preajma celor dragi. Pentru a vă cize la arta vorbirii în versuri, vă invităm să apelați la atelierul literar al revistei *NOI*. Așteptăm cu drag lucrările voastre. Totodată, vă amintim de concursul de creație non-stop, în al cărui cadru se publică cele mai inspirate poezii, eseuri și povestiri, iar câștigătorii se bucură de premii importante, inclusiv de bilete la mare, în România (dacă vom scăpa de pandemie).

Insistați și veți obține rezultate frumoase atât în creația artistică, cât și la disciplinele școlare! În acest sens, grăitor este faptul că mulți dintre debutanții de cândva ai revistei *NOI* – Grigore Vieru, Ion Druță, Vladimir Beșleagă, Victor Teleucă, Spiridon Vangheli, Nicolae Dabija și.a. – peste ani au devenit cunoscuți scriitori, oameni de cultură, personalități notorii.

Danielă REPEȘCO, cl. a IX-a (Vădeni, Sora-că). Am eliminat unele rânduri pentru a-ți da un exemplu de ținere în frâu a fluxului de cuvinte/ a fantziei. Or, poezia e și discernământ, și simț al măsurii.

Aliona BUTNARU, 15 ani (Cotul Morii, Hâncești). O frumoasă poezie de iarnă. Fie că inspirația să nu te părăsească și în celealte anotimpuri. Căci, de fapt, avem un singur anotimp, cel al sufletului.

Teocista COLȚA, cl. a IX-a (Cărpineni, Hâncești). Ne-au plăcut *Amintirile*. Din *Adolescența* rezistă doar strofa a doua. În schimb, acolo sunt două rânduri splendide: *Adolescență, iarba de leac, / Fiartă-i cu lacrimi tăcerea*.

Maria-Elena CEBOTARI (Mateuți, Rezina). E încântător refrenul *Amiroase-a sărbători!* Din păcate, textul nu prea amiroase a poezie. Ca să deschidem un pic paranteza, nu faci decât să

descrii niște lucruri, fără a le colora, a le individualiza, a le da viață. Asupra acestor aspecte urmează să te concentrezi.

Mihaela MIȚCO, cl. a VIII-a (Cușmirca, Șoldănești). Într-un moment, ai dibuit o notă care ar fi putut da tonul poeziei – *Ninge-ncet și lin afară, / Fulgii cad frumos, șiroi*, – însă ai abandonat-o, complăcându-te în enumerări inexpressive. Totuși, ai toate premisele pentru a scrie. Cuitează!

Bianca SCURTUL, 17 ani (Chișinău). Eseul *În Moldova* este una dintre cele mai emoționante și convingătoare lucrări dedicate Patriei, scrise de cititorii noștri în ultimul timp. Dincolo de unele pasaje care lasă loc pentru discuții, textul fascinează prin atitudine fermă, dragoste fierbinte și profunzime a abordării. Felicitări!

Nicoleta GUȘTIUC, 16 ani (Chișinău). Cu *Înecându-ne în lumină* continui, nu fără de succes, linia prozei scurte. Totodată, ne-am delectat cu eseul consacrat sărbătorilor de iarnă la Cotul Morii. Succes în continuare.

Vanesa CONSTANTINOV, cl. a VII-a (Crocimaz, Ștefan-Vodă). Spre deosebire de alte texte, care țin față de ecologie, *Povestea căprioarei* depășește fază descriptivă și nu e lipsită de har. Așteptăm și alte lucrări.

Alexandru ȘEVCIUC, cl. a VI-a (Șoldănești). Eseul e cursiv, elaboratmeticulos. Încearcă să abordezi și alte subiecte. Bunăoară, să descrie ceva din realitatea înconjurătoare: de la școală, de acasă etc.

Lucrări interesante, dar care mai necesită efort pentru a fi publicate ne-au trimis **Ana ȘEVCIUC, cl. a VIII-a (Șoldănești)** și **Mihaela SÂRBU, cl. a VII-a (Mateuți, Rezina)**.

Nu numim autorii cu texte ocazionale sau modeste, totodată, îi sfătuim să insiste și să revină.

Vă dorește inspirație și succes

Leo BORDEIANU

ADOLESCENȚA

Adolescență, iarba de leac,
Fiertă-i cu lacrimi tăcerea.
Atâtea pietre m-au lovit –
Tu mi-ai luat durerea!

Teocista COLȚA, cl. a IX-a
Cărpineni, Hâncești

DE DORUL TĂU

De dorul tău aş vrea să mor
La răsărit de soare.
Şi la mormântul meu mereu
Să înflorească-o floare,

O floare ce va răsări
Din ale tale lacrimi,
În visul tău mă voi ivi
Prin suferință și patimi.

De doru-ți somnul ți-oi veghea
De sus, de printre stele.
Astfel mereu vei fi a mea,
Iubirea vietii mele.

O, FEMEIE

O, femeie, dulce femeie,
Tu, ginggașă și-nmiresmată floare.
O, femeie, scumpă femeie,
Cu sufletu-n iubire-nălătoare.

O, femeie, pură femeie,
Tu, nesecat izvor al vietii.
O, femeie, blândă femeie,
Ce multe ofuri tăinuesți în pieptu-ți!

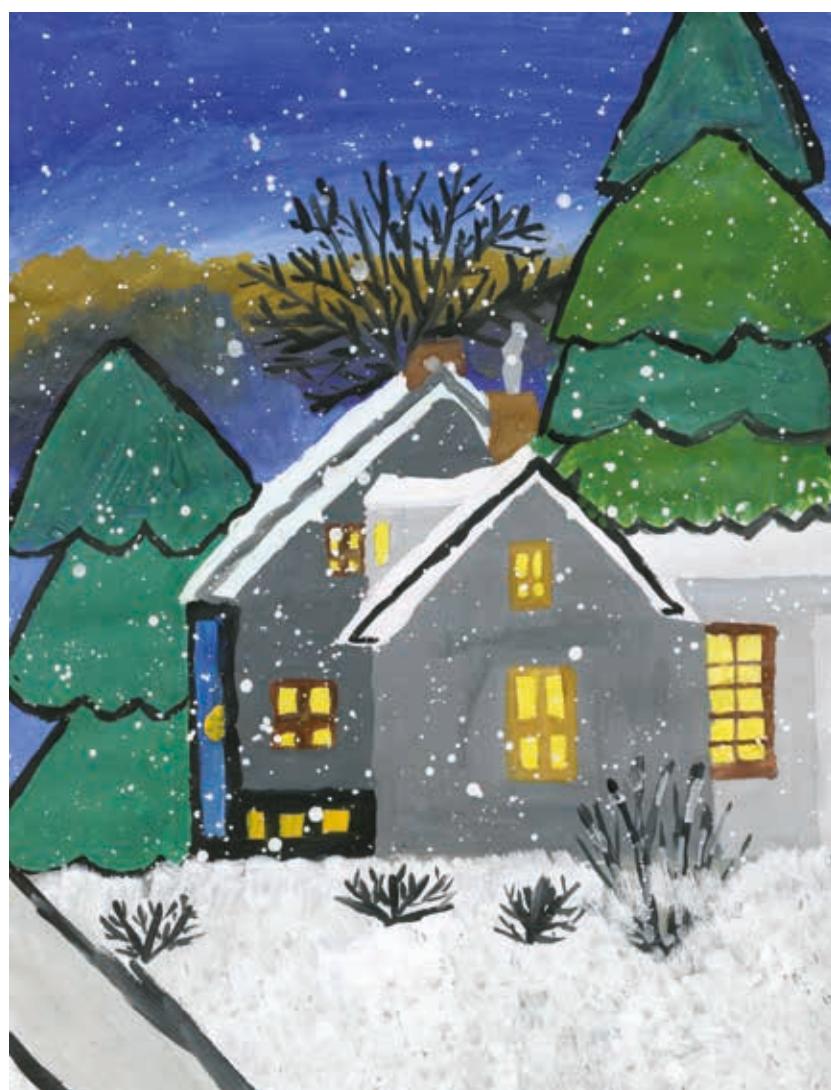
O, femeie, sfântă femeie,
Tu, dar divin creat de Dumnezeu.

Daniela REPEȘCO, cl. a IX-a
GM *Dinastia Romanciuc*,
Vădeni, Soroca



SILUETĂ

Daniela COŞCIUG, 14 ani
Gura Camencii, Floreşti



NINSOARE AȘTEPTATĂ

Andriana COŞCIUG, 11 ani
Gura Camencii, Floreşti



IARNA, CA ALTĂDATĂ

M-am născut și am crescut într-un sat mic de lângă Prut, un loc aparte, unde încă se mai păstrează tradițiile de sute de ani, unde focul încă arde în vatră, iar oamenii își împart bucurile și tristețile cu cei din jur.

Iarna transformă satul dintre două coline într-un adevărat loc de poveste. Toate casele sunt decorate cu luminișe și brazi sunt deseori împodobiți în curte, astfel încât trecătorii să-i poată vedea. Zăpada cristalină reflectă spectacolul de culori, iar atmosfera este atât de căldă, încât chiar și cel mai crâncen ger nu te sperie. Sărbătorile de iarnă sunt menite să ne aducă fericire și armonie în suflet, de aceea locuitorii din satul meu onorează fiecare obicei lăsat din strămoși.

Startul este dat de Sfântul Andrei, pe care îl sărbătorim la începutul lui decembrie. Atunci flăcăii fură porțile fetelor care le sunt plac. Fetele care nu doresc să rămână fără poartă trebuie neapărat să pregătească diverse copturi și bucate pentru a servi flăcăii. Tot în seara Sfântului Andrei se organizează săzători. Ce-i drept, nu în sensul clasic – oamenii se adună pentru a sărbători și a se bucura de venirea iernii. Se pregătesc plăcinte, neapărat cu dovleac, și

se bea vin fierbinte. Satul prinde viață – e o noapte atât de agitată, încât, dacă ieși pe stradă, ai impresia că este mijlocul zilei.

La Cotul Morii Crăciunul se sărbătorește pe 7 ianuarie, zi în care tot satul răsună de glasurile cristaline și pure ale colindătorilor, iar căldura din casele oamenilor se poate simți de afară. Sătenii din toată țara se adună acasă pentru a se revedea și a sărbători. Se organizează petreceri la care sunt invitați mulți oaspeți. De obicei, alaiul pleacă de la o casă la alta pentru a reuși să se revadă cu cât mai mulți oameni. Atunci când afară e ger și zăpada trosnește sub picioare, iar la ușă îți bat oamenii dragi, simți că adevărat că este sărbătoare. De când sunt mică am fost fascinată de colindele ce laudă Nașterea lui Isus, cântate cu multă evlavie de copii. În schimbul bucuriei oferite de aceste cântece minunate, gazdele împart dulciuri colindătorilor. Noaptea de Crăciun este cu adevărat feerică. Se lasă o liniște pură asupra satului. Doar din când în când se aude câte o ceată de colindători sau câte un câine înfrigurat. Clopoțele bisericii bat neîncetat. Simți că adevărat divină bucurie.

Sezonul sărbătorilor de iarnă se încheie cu Sfântul Vasile, poate cea mai veselă sărbătoare cunoscută de mine. În această seară se umblă cu uratul, cu „capra” sau „ursul”, se organizează diferite cete mai mici de copii, care se pregătesc în cele mai interesante moduri pentru a impresiona sătenii. Cei mai așteptați sunt însă flăcăii satului, care se adună în număr mare și fac un adevărat spectacol, cu instrumente muzicale, costume și urături personalizate pentru fiecare gospodărie aparte. Banii adunați de flăcăi sunt folosiți pentru a organiza trei jocuri după Sfântul Vasile, la care lumea continuă să se veseliească. A doua zi dimineață se pleacă cu semănătul. Acest obicei este respectat de toți. Chiar și bătrâni pleacă să-și semene rudele cu semințe de porumb, grâu și floarea-soarelui. Acest lucru se face pentru a avea un an de belșug și prosperitate, iar semințele ce se strâng se dau la animalele de pe lângă casă.

Iarna este cu adevărat un prilej de bucurie, având atât de multe sărbători frumoase, care reușesc să ne încalzească sufletul și să ne bucure viața.

Nicoleta GUȘTIUC, 16 ani
LT V. Alecsandri, Chișinău



ÎN MÂINI DE NĂDEJDE

Felicia ARION, 14 ani
Liceul Academic de Arte I. Vieru, Chișinău

ÎN MOLDOVA

Ce să vă spun?... Trăiesc în Moldova! și e, de departe, cel mai frumos și cel mai trist lucru cu putință. Atât de propriu, atât de familiar, atât de intim mi se pare colțul de rai în care m-am născut și, deopotrivă, atât de pierdut. De parcă pitorescul picior de plai ar încerca să ne silească să-l părăsim și, în același timp, să-l iubim. Cum e să trăiesti în Moldova? E diferit, pentru că suntem circa trei milioane de oameni și fiecare e unic în felul său, fiecare valorifică în maniera sa patria.

Eu o asemăn cu un cufăr care păstrează bogăția nesfârșită a neamului: obiceiurile și tradițiile, dulcele grai în care ne plângem tristețile și ne cântăm fericirile, fortificațiile care poartă sufului istoriei și cel al victorioaselor bătălii, amintirile, doinele, horele și iubirile. Admir nesfârșitul auriu al stepelor, nuanța de smarald și malachit a pădurilor, frumusețea holdelor în care par să dănuie culori, câmpii imense de-a lungul căroră serpentăesc râuri, peisajele pitorești și azuriul cerului care pare să acopere pământul cu liniște misterioasă și răcoare plăcută... Pentru că trăiesc în Moldova!

Și nu cred că există cuvânt mai fermecător și mai duios decât „Moldova”. De parcă fiecare silabă ar încerca să o definească altfel decât o fac toate dicționarele lexicografice. Acest „Mol” vine de la „molcom”, pentru că aşa ne iubim țara: în tăcere, dar cu dăruire. Și ne doare când o doare pe ea. „Do” vine de la „dor”... Căci aşa e neamul nostru, veșnic măcinat de o cutremurătoare durere sufletească. Dor de părinti... Dor de limbă... Dor de popor... Iar „va” păstrează un caracter futurist, de parcă ar glăsui timid și, în același timp, ferm: „va dăinui țara atât timp cât o veți îngriji”. E frumoasă limba și e frumos cuvântul... Pentru că trăiesc în Moldova!

Iar răsăriturile și apusurile de aici au un farmec de basm... Pentru că sunt începuturi și sfârșituri de povești petrecute alături de familie, alături de cei care te fac să zâmbești în pofida suferinței, sărăciei și distanței. Și nicăieri iubirile nu sunt atât de frumoase ca aici... Pentru că trăiesc în Moldova!

Se miră cei de peste hotare cum poate o familie să supraviețuiască cu două mii de lei aici? E unul din acele lucruri care te fac să-ți pregătești bagajul și să-i lași pe cei dragi cu lacrimi în ochi, să te îndrepți cu inima sfâșiată spre locuri necunoscute, spre o lume ostilă, totul din dorința de a-i asigura

familiei un trai decent. Pare să fi un scenariu dezolant, unul din coșmarurile care te bântuie și te fac să realizezi ce distrugătoare poate fi viața de departe de țară. Noi știm ce înseamnă asta... Pentru că trăim în Moldova!

Dar dincolo de „condiția socială”, de lupta crânceană dusă cu propria sărăcie, Moldova e sfâșiată de politică. Pentru că, în aparență, fiecare politician nu încearcă decât să facă „mai bine pentru țară”. Problema constă în faptul că nimeni nu știe cu adevărat „ce e mai bine pentru Moldova”.

O călătorie în Moldova este legată indisolubil de „acest sentiment de frumusețe și amărciune”, pentru că peisajele, castelele, oamenii posedă, în simplitatea lor, o frumusețe răpitoare, dar splen-



PODEȚ ÎNZĂPEZIT

Mădălină LELIC, 12 ani
Școala de Arte Plastice N. Moisei, Telenești



doarea lor e umbrită de politică, condiții economice și corupție. Cea din urmă e marea povară a țărăisoarei noastre. O distrugе pe zi ce trece tocmai pentru că răpune umanitatea din sufletele locuirilor. Cine o să-și mai iubească statul, atunci când nu-și poate permite un trai decent, un tratament complex sau atunci când își vede apropiații doar în mediul virtual, pentru că ei s-au văzut nevoiți să-și părăsească părinții, bunicii și prietenii din frica unei vieți duse în lipsuri? Sărăcia naște răutate și teamă în sufletele oamenilor, iar, atunci când nu cunoaște decât îngrijorare, nu există loc pentru patriotism în inimă. Noi știm ce înseamnă asta... Pentru că trăim în Moldova!

Nu suntem în război, nu trăim sub ocupație străină, dar avem un stat slab, măcinat de crize morale și de instabilitate; o țară incapabilă să ofere cetățenilor săi siguranța zilei de mâine și prosperitate. Iar oamenii cedează neputincioși... Și totuși, sunt frumoși moldovenii, cu dărmicia lor necondiționată, cu zâmbetul ce nu le dispare de pe chip, cu ospitalitatea și firea lor pașnică.

Cu o salbă de mănăstiri, podgorii aromate și lănuri îmbietoare, Moldova este un pământ mirific, în care poți găsi refugiu și alinare, căci și ramul, și floarea, și păsările par să cânte dulcea doină și vrei strămoșești. Micul nostru plai e locul în care s-ar părea că timpul s-a opri, iar arhitectura păstrează o notă de nostalgie a vremilor demult trecute.

Și chiar dacă e un stat cu o creștere economică modestă, Moldova e specială prin peisajele rurale, monumentele istorice, rezervațiile naturale, cetățile și codrii seculari care o înzestreză cu un tezaur pe care nu i-l poate fura nimeni: frumusețea paradisiacă.

Octavian Paler spunea: *Fiecare om are o patrie. Restul sunt țări*, eu voi spune altfel: pentru fiecare om, locul în care s-a născut va fi întotdeauna mai primitor, păinea de acasă va fi în mod inexplicabil mai gustoasă, iar chipurile mai zâmbitoare. Și nici bogăția, nici grandoarea altor țări nu vor eclipsa sentimentul de „acasă”.

De cine depinde viitorul țării noastre? De noi însine. Fiecare om trebuie să se schimbe. Totul depinde de alegerile și modul în care ne tratăm patria. Cum îmi văd viitorul?... Vreau să trăiesc... În Moldova!

Bianca SCURTUL, 17 ani
LT L. Deleanu, Chișinău

ARITMETICA SUNETELOR

A cântă este cu adevărat un alt fel de a respiră.
Rainer Maria RILKE

Muzica este o abreviere a emoției.
Lev TOLSTOI

Muzica nu minte. Dacă poate fi schimbat ceva în lume, acest lucru se poate întâmpla numai prin muzică.

Jimi HENDRIX

Eu ori de câte ori aud o doină, îmi pare că aud plângând Moldova după gloria sa cea veche.

Vasile ALECSANDRI

Rostul muzicii este să ne măngâie de ruptura de natură, iar gradul slăbiciunii pentru ea indică distanța noastră de originar.

Emil CIORAN

Muzica este felul în care sună viața.
Eric OLSON

Muzica este o revelație mai mare decât toată înțelepciunea și filosofia.

Ludwig van BEETHOVEN

Cum să-ți explic ce este muzica, dacă nu-ți este deajuns că o cuzi, dacă nu ești pregătit să te lași copleșit de ea?

Antoine de SAINT-EXUPÉRY

Muzica este o lacună profundă, o năzuință goală la expresivitate.

George CĂLINESCU

Muzica este dragostea în căutarea unui cuvânt.
Sidney LANIER

Vraja muzicii izbutește adesea să facă din rău bine, iar răului să îi provoace bine.

William SHAKESPEARE

Dacă nu am fi avut suflet, ni l-ar fi creat muzica.
Emil CIORAN

Muzica pornește de la inimă și se adresează inimilor.

George ENESCU

Muzica este o artă a noptii și a semiobscurității.
Friederich NIETZSCHE

Muzica este aritmetica sunetelor.
Claude DEBUSSY



DE CE MI-AI LUAT-O?

Esârșit de decembrie. E sfânta dumincă. Afară e foarte frig și puțin ninge sau plouă, în sufletul meu tot e frig, doar că, în loc de zăpadă, e boare de vânt și amăraciune. Nu am voce, buzele îmi sunt vinete, iar ochii... nu știu, nu m-am uitat încă în oglindă, dar probabil nu sunt ai mei. Tremur de teamă. O astăzi senzație încă nu am avut niciodată.

Aveai nevoie de ea mai mult decât eu sau îți place să-mi provoci durere? Cine ești și unde e bunica acum? Câte întrebări îți-ai pune, doar că nu mai am puteri. Aici timpul nu-i de vină, nu. Din virus te prefac într-un om păcătos, fără de milă, care nu iubește, nu plânge și nu râde. Vreau să te izolezi de lume. Cu toate că nu merită... nici măcar aceste rânduri. Vreau să te invit în casa mea, la o vorbă bună sau rea, și apoi să-ți spun că o iubesc; a fost o fire sensibilă și

nevinovată. Știi, ea avea frică de tine. O linișteam cu cuvintele că n-o să facă cunoștință cu tine niciodată și că nici măcar nu există. Așa cred și acum, tu nu există și nici nu ai valoare pe acest pământ. Știi de ce? Îți spun. Ești un nimeni. Te-ai gândit că are copii, nepoți, strănepoți. Te-ai gândit că și așa nu o ducea prea bine? Că ea se teme de moarte și își iubește casa. Nu, știu că nu te-ai gândit la asta. Te rog, nu mai provoca dureri oamenilor și pleacă pe planeta ta.

Iar ție, bunică, vreau să-ți spun că te iubesc!

Îți port numele și prenumele. Și sunt mândră. Sunt de sub aripa ta și rodul tău. Nu-ți promit că n-o să plâng. Însă îți promit că n-o să te uit. Să-mi scrii un mesaj când ajungi în Rai. Te pup.

Olga CUROȘ, 17 ani
LT Al. I. Cuza, Cricova, Chișinău



MĂRUL DISCORDIEI

Iulian BRAILEANU, cl. a XII-a
Sănătăuca, Florești

UNIVERSUL MEU

Familia este pilonul existenței mele, corabia salvatoare pe marea învolburată a vieții. Este mai mult decât șapte litere, e un veritabil univers.

Am fericita ocazie de a crește în cupa florii familiei mele, ale cărei petale sunt părinții și bunicii mei, păstrând amprenta strămoșilor. În familie nu există alte legi decât cea a iubirii. În aerul din preajma familiei mele se simte balsamul îmbătător al toleranței și al plenitudinii.

În grădina familiei mele sunt cultivate florile candide ale dragostei, armoniei, jocurilor, împlinirii. Sunt mândră de familia din care fac parte, fiindu-i profund recunoșcătoare și dorind să exprim aceasta prin atenția mea deosebită.

Sper că familia mea va rămâne întotdeauna aceeași, va avea cursul ei liniștit, noi zburând împreună peste munții de obstacole. Amintirile sunt imortalizate în sufletul și gândirea noastră, îmbogățindu-ne arhiva sentimentală.

Suntem neînfricăți atât cât suntem împreună. Suntem nemuritori atât cât sufletele noastre sunt unite într-o nobila dorință de a spori fericele clipe petrecute împreună. Ne străduim să nu depindem de factorii externi, să fim autosufițienți.

Aceste cuvinte nu sunt decât o închinăciune adâncă membrilor familiei mele, care îmi făuresc personalitatea.

Alexandra BATRÎNAC, 16 ani
LTR I. Creangă, mun. Bălți



FĂ-ȚI TIMP!

CHESTIONAR

1. Ce înseamnă timpul pentru tine?
2. Cum ți se pare că trece timpul – repede sau încet?
3. Ai vrut vreodată să oprești timpul în loc?
4. Atunci când te plătisești, ce faci pentru ca timpul să treacă mai ușor?
5. Ce spun bunicii tăi, cum trecea timpul când erau ei copii?
6. De multe ori ți s-a întâmplat să regreti că ai pierdut timpul?
7. Cunoști expresia *timpul costă bani*? Cum comentezi această afirmație?
8. La școală, la care discipline ți se pare că timpul se scurge încet? Și, dimpotrivă, la care îți pare că sună prea repede pentru recreație?
9. Cât de des întrebă de alții ce oră e?
10. În ce anotimp simți că timpul trece mai încet sau dimpotrivă?
11. Ce proverbe, aforisme sau expresii despre timp cunoști?

INAMICUL INVIZIBIL

La ora actuală, peste tot în lume se vorbește despre pandemia de coronavirus, care, dincolo de toate eforturile depuse, se pare că este de neoprit.

În nr. 11, 2020, la chestionarul *Marcați de pandemie*, am întrebat ce cunoașteți despre noul virus și cum v-a afectat pandemia relația cu revista *NOI*? Iată câteva dintre cele mai inspirate răspunsuri:

1. Despre coronavirus am aflat în luna februarie din emisiunile televizate și din internet. Apoi am fost informați de către profesori.
9. Din cauza pandemiei, s-au anulat multe concursuri școlare și competiții sportive, la care visam să particip.

**Aliona BUTNARU, cl. a IX-a
Cotul Morii, Hâncești**

3. În localitatea mea sunt puține cazuri de îmbolnăvire de COVID-19.
4. Din fericire, nimeni dintre apropiatii mei nu a trecut prin această boală.

**Lidia COZAC, cl. a VII-a
Clocușna, Ocnița**

8. În timpul carantinei din primăvara anului trecut, am acordat mai multă atenție cititului, cusului și împletirii brățărilor.
11. Cea mai mare daună pe care a adus-o pandemia este numărul uriaș de victime, printre care sunt multe cadre medicale.

**Valeria SCRIPNIC, cl. a V-a
Clocușna, Ocnița**

5. La școală discutăm despre coronavirus cu diriginta, asistentul medical și chiar a fost organizată în acest sens o masă rotundă cu medicul de familie din localitate.
10. Pandemia nu a afectat deloc

colaborarea mea cu revista *NOI*. Aștept cu nerăbdare fiecare număr al ei.

**Anastasia VATAMAN, cl. a VIII-a
Vădeni, Soroca**

2. Imediat m-am conformat și am luat toate măsurile necesare pentru a evita infectarea cu noul coronavirus.

9. Evident, unele planuri, proiecte promițătoare au eşuat din cauza pandemiei.

**Teoctista COLȚA, cl. a IX-a
Cărpineni, Hâncești**

6. Ca măsură de prevenire a infectării, respect igiena mâinilor, port mască și mânânc cât mai multe fructe și legume.
7. Spre marea mea bucurie, în școala mea nu se practică învățământul on-line. Elevii au nevoie de școală.

**Mihaela MITCO, cl. a VII-a
Cușmirca, Șoldănești**

2. La început nu i-am dat importanță, până în momentul în care eu și familia mea ne-am infectat. Atunci am înțeles că acest virus nu este o glumă.

11. Cred că cea mai mare daună adusă de COVID-19 este închiderea afacerilor și, respectiv, pierderea locurilor de muncă.

**Dumitrița CHIRIȚA, 13 ani
Ignătei, Rezina**

Alecsandr BLOK



Aleksandr BLOK (n. 16 noiembrie 1880 – d. 7 august 1921) a fost un poet, dramaturg și eseist rus, conducător al simboliștilor ruși de la începutul secolului XX, conform unor critici literari, cel mai talentat poet liric rus după Aleksandr Pușkin. S-a născut la Sankt-Petersburg, într-o familie aristocrată de origini germane și ruse. A studiat dreptul, dar până la urmă și-a luat licență în filologie la Universitatea din Sankt-Petersburg (1906).

Blok a început să scrie poezii la vîrstă de 17 ani. Primul lui volum *Stihî o prekrasnoi dame* (*Versuri despre preafrumoasa doamnă*), publicat în 1904, a fost inspirat de soția sa Liuba Dmitrievna Mendeleeva, fiica lui Dmitri Mendeleev. Volume de poezie: *Bucurie neașteptată*, 1907; *Aterizați în zăpadă*, 1907; *Ore de noapte*, 1911; *Poezii despre Rusia*, 1915; *Doisprezece*, 1920, și alții.

Mai jos publicăm câteva poezii din volumul *Versuri despre preafrumoasa doamnă*, care este marcat atât de misticism, cât și de pasiune idealistă.

Peste noapte urma
S-a pierdut în nea.
Zorii vin. Lumina
Se va deștepta.

Cerul se aprinde,
Neaua parcă-i jar.
Patime senine
Rătăcesc pe mal.

Cu un sloi odată,
Astăzi voi pluti.
Fata de zăpadă
O voi întâlni.

Ziua ce rece-o presimt.
Vine-un amurg plumburiu.
Inima-mi tare, vibrând –
Tu mi-ci promis: „Am să viu,

La o răscrucă s-aștepți,
Plină de oameni va fi,
Ca de pământul măret
Să nu te poți despărți.

Lin, eu atunci am să viu,
Tot ca și tine, vibrând,
Iama,-n amurg cenușiu,
Ușa voi vrea să-ți deschid”.

Iar o zi o să mci fie.
Tâmără, strălucitoare,
Tu pășeai, scăldată-n soare,
Pe cărarea azurie.

Astfel o-ntâlneam în zare,
Ziua-n miezul primăverii
Și seninei umbre-a serii
Îi ieșeam voios în cale.

Vis sublim de fericire –
Tu-n azur pășind senină.
O, de ce nu vii, Tu, vină
Nu doar în închipuire!

Intri-n cercuri infinite,
În penumbra de opal.
Depărtările trezite
Pasul și-l îngână, rar.

Te-ai pierdut în depărtare,
În sonorele tăceri?
Întâlniri întâmplătoare
Oare să aștept îmi ceri?

Prin tăcerea-adâncă, iată,
Pașii și i-am deslușit.
Tu încizi, învăpăiată,
Cercurile-n infinit?

Vântul mi-aduse o boare
Pală de cântec. Stingher,
Limpede-și scapări-n zare
Ochiul un petic de cer

Și-n azuria-nserare
A primăverii venind,
Viscolul plângere cu jale,
Vise stelare trezind.

Plâng, neguroase, supuse,
Strunele-mi pline de dor.
Vântul o boare mi-aduse –
Cântul tău gingaș, sonor.

Și mintea-ncet mă părăsea
La ușa celei mult râvnite,
Și ziua-n beznă se-ntrupa,
Sporind văpaia mea fierbinte.

Plângem în sinea-mi, asuprit
De-o patimă, arzândă, vie,
Se dedubla, nesăbuit,
Un gând bolnav de nebunie.

Și-apoi în suflet tulbura
Tăcerea mea deja dementă,
Și primăvara-mi inunda
Cu-o apă grea, indiferentă.

Și ziua-n beznă se-ntrupa,
Mormântul îngheța fiorii
Și mintea-ncet mă părăsea,
Iubita mi-o dădeam uitării.



Violeta ZABULICĂ

Ne-ntâlneam amândoi pe-nserate.
Peste râu barca lin te purta.
Plictisit de idei rafinate,
Numai rochia albă-mi plăcea.

Ne-afundam în misterul tăcerii.
Pe un clin de nisip – undeva,
Se-aprindeau lumânările serii.
Un chip palid visa cineva.

Patimi, șoapte, ori arderi mocnite
În tăcerea de-azur le stingeam...
Lângă malul cu stuf și răchite,
În cețoasele seri ne-ntâlneam.

Nici iubire, nici dor, nici obidă,
Toate-au fost, au zburat, le-am uitat...
Tu – în albul veșmânt, panahida
Și-a ta vâslă de aur curat.

Că altădată, ești departe iară,
Nici cu privirea n-am cum să te-ating
Tristețea mea icoana-ți n-o-nfioară
Și-n suflet bucuriile se sting.

Putere sfântă-ți dă râceala aspră –
Păgânul jar e prea mistuitor.
De zace-acum în lut iubirea noastră,
Deasupra-i tu – ești schit strălucitor.

Plin de viață și Tânăr, iubind,
Tot dorind, tot Tânjind ne-ncetă,
Sunt arțarul în taină-nverzit,
Către tine mereu aplecat.
Când frunzișul sub vântul cel cald
Rugi spre tine începe-a-nălța,
Lacrimi limpezi obrazul mi-l scald,
Izvorâte spre lauda Ta.

Vei veni sub umbraru-mi curând,
În aceste tihnite amiezi.
Te aştepă, în regescu-mi veşmânt,
Ca să vii, să mă vezi, să visezi.
Tu iubind. Și cu mine. Doar noi.
Ți-oi șopti visul meu plin de har
Până-n noapte – cu doru-amândoi,
Tu și eu – înverzitul arțar.

Fermecat de al dragostei foc,
Singuratic, la tine-aș zbură.
Tu ghicești. – Însă nu mă chema. –
Sunt și eu ghicitor de noroc.

Până-acum doar ghicind am scăpat
De-ale anilor grele poveri.
Azi destinu-mi încerc, ca și ieri,
Dar prea vag este tot ce-am aflat.

Nu chema. Zile-ntregi de ghiciri
Anii mei îi răsfăță-a noroc.
Dar curând se va șterge-acel foc
Al vrăjitei, obscurei iubiri?

Traducere din rusă de Emil IORDACHE

NU POTI FI PE PLACUL TUTUROR

Ce-o să spună lumea?... – fraza care a omorât atâtea visuri. Oricum, lumea spune vrute și nevrute și vrei, nu vrei, gura lumii nu o pot închide. Ar fi frumos să ne vedem fiecare de treaba noastră, pentru că nimeni nu este perfect!

Elevii claselor a VII-a și a VIII-a de la IPG Pripiceni-Răzești, Rezina, ne spun în ce măsură îi afectează ceea ce spune lumea despre ei.

Cristina PERCIUN: Vreau să știu ce cred alții despre mine. Nu am nevoie de păreri false doar pentru că să nu mă supere. Cred că e mai bine să-mi spună adevarul, pentru a ști ce trebuie să schimb. Părerea lor contează.

Nicolae COIBAN: Nu mă afectează deloc. Nu poți fi pe placul tuturor. Mereu vor exista oameni care te vor critica și judeca. Mă accept așa cum sunt, nu vreau să mă schimb pentru nimeni. Prefer să stau în preajma persoanelor pozitive.

Emanuela POPA: Fiecare om are dreptul la opinie. Așa că, de ce

m-ar afecta ce spune lumea despre mine? Sunt unică și sunt sigură că mulți mă prețuiesc pentru ceea ce sunt.

Mihai GUZUN: Trebuie să avem respect unul pentru altul și să ne acceptăm așa cum suntem: cu bune și cu rele. Își eu am păreri diferite despre cei din jurul meu.

Maria GOLBURA: Părerea altora despre mine are un mare impact asupra mea. Opiniile deprecative îmi scad din încredere. Încerc să creez un scut ce m-ar proteja de energia negativă.

Sergiu ȚURCAN: Părerile negative duc la intimidarea persoan-

iei. Indiferent de opiniile celor din jur, îți să realizezi tot ce mi-am propus.

Valeria BURJACOVSCHI: Știu bine cine sunt. Fiecare om este o personalitate. De ce ar trebui să ne afecteze părerea altora? În cont doar de opiniile celor apropiati: părinți, prieteni, rude, profesori.

Ana-Alberta BORCAN: Știu de ce sunt capabilă. Mă accept așa cum sunt, chiar și cu unele defecte. Iubește-te așa cum ești, ești unic și special în felul tău!

Pentru NOI – Iuliana BUNU
Pripiceni-Răzești, Rezina

VULTURUL DIN MINE

Jncă din cele mai vechi timpuri s-au făcut paralele între trăsăturile anumitor animale și cele ale oamenilor. De aceea le-am propus elevilor din clasa a V-a de la Liceul Teoretic I. Creangă din Coșnița, Dubăsari, să-și exprime opinia cu referire la animalul care le reflectă cel mai mult personalitatea. Iată și răspunsurile cele mai inspirate:

Nicoleta ȚÂGULEA: Oscilez între drăgălașenia pisicii și sinceitatea câinelui. De la pisică poți învăța să fii bland și tandru, pe când cățeii sunt cei mai devotați prieteni.

Cătălina DASCĂL: Mă identific cu pasărea colibri – firavă, micuță, însă rezistentă, dar, totodată și cu leul – regele animalelor sugerează un spirit puternic, așa cum sunt și eu. Aș vrea să am curajul unui leu și să „plutesc” ca un colibri peste toate obstacolele vieții.

Iana GLOD: Prefer câinele, în special dalmatianul. Această rasă este cunoscută pentru atitudinea prietenoasă, și empatia lor – se spune că acești câini simt când omul este trist și încearcă să-l învelească.

Vitalina MORCOV: Animalul meu preferat este iepurașul. Drăgălaș, pufos, cuminte și inofensiv, iepurașul poate fi un model de oglindire al fiecărui copil.

Adrian DATCO: Totul se împarte doar în bine sau rău, inclusiv atunci când ne referim la lumea animalelor. De aceea, mi-ă dorit să fiu un șarpe, pentru a le demonstra tuturor că pot fi bun, pot fi altfel decât crede majoritatea.

Constantin CEBAN: Pentru mine lupul se asociază cu libertatea și prietenia, două valori importante pentru o ființă. De aceea, îmi oglindesc personalitatea în figura lupului, care trăiește liniștit și liber în pădure și îi este loial mereu hainei din care face parte.

Xenia DICUSAR: Koala este animalul meu preferat, pentru că este frumos, grijilu. Cel mai mult mă impresionează grijă pe care o manifestă femelele față de puișorii lor.

Oxana CEBAN: Cu blana de culoarea focului, mersul ferm și atitudinea sărată, vulpea reprezintă animalul de la care putem învăța să fim încrezători și să avem întotdeauna o atitudine de învingători.

Aurel CIBOCENCO: Caracterul meu se identifică cel mai mult cu vulturul: el zboară repede, eu sunt iute, el are ochi de vânător îscusit, eu am spirit de observație bun.

Pentru NOI – Lucia STEGARESCU
Coșnița, Dubăsari



ÎN CENTRUL ATENȚIEI

Există zile în care preferăm să stăm în umbră, retrași într-o carapace sau să fim invizibili. Alteori însă, sunt momente în care simțim nevoie să ne afirmăm, să interacționăm cu lumea, să atragem priviri.

Am întrebat câțiva elevi ai claselor a VIII-a și a IX-a de la Gimnaziul N. Popa, Verejeni, Telenești, dacă le place să fie în centrul atenției și dacă țin cont de părerea celorlalți referitor la acest lucru.

Dorina DOROFTEI: Prefer să fiu în centrul atenției doar din punct de vedere pozitiv. Cu siguranță, mă intereseză părerea celorlalți despre mine, însă doar a celor care mă cunosc. Opiniile necunoscuților le ignor.

Ionela DOROS: Căruia adolescent nu-i place să se facă observat? Eu mă regăsesc printre ei, deoarece, atunci când mă afirm și primesc cuvinte de laudă, devin mai încrezătoare și motivată de a fi mai bună. Iar părerilor oamenilor invidioși nu le dau importanță.

Cassandra BURLACU: În timp ce unora le place să ofere atenție, alții adoră să se afle în centrul ei. Personal, îmi place să mă afirm, așa cum sunt o fire încrezătoare, dormică să fie admirată și apreciată de cei din jur. Vreau să fiu pe plă-

cul tuturor, de aceea îmi pasă de părerea celorlalți despre mine și asta mă motivează să progresez.

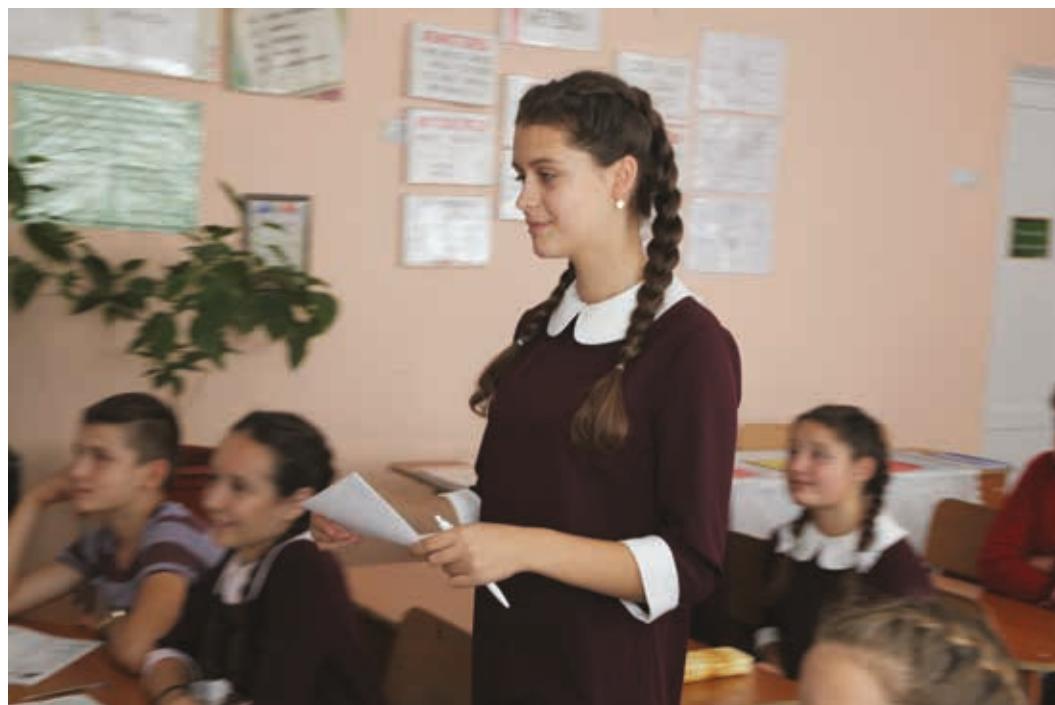
Ionela GOLBAN: Sunt genul de persoană care nu-și dorește prea multă atenție. Există însă momente în care mi-ar plăcea acest lucru. Încrederea în sine depinde, în mare

măsură, de oamenii care te încorajă. Totodată, e clar că niciodată nu-i poti mulțumi pe toți.

Mirabela POPESCU: Nu-mi place să fiu în centrul atenției, deoarece asta presupune să fiu privită de mulți ochi.

Nina MUTARSCHI: Nu-mi place să mă afli în centrul atenției. Prefer să nu mă afli în situația când toate privirile sunt căintite asupra mea, deoarece nu mă simt confortabil.

Andreea CHIHAI: Îmi place să



RĂSPUNS CORECT

Valerie TUDOR

Angela CUCU: Consider că popularitatea este „vânătă” de toți. Faptul că ești popular îți poate influența benefic viitorul, te motivează. Nu vreau să știu ce spun alții despre mine la acest capitol. Fiindu-ți frică de gura lumii, ajungi să nu-ți poți atinge obiectivele.

ies în prim-plan atunci când simt că e cazul. Nu acord atenție părerilor celorlalți cu privire la acest lucru, pentru că nu ezita în ceea ce mi-am propus să fac.

Pentru NOI – Valeria PRODAN
Verejeni, Telenești

VENI, VIDI, VICI

ETAPA a V-a:

I. Plasează accentul pentru a diferenția perechile de lexeme: **áugust** (s.m.) și **augúst** (adj.); **diréctor** (s.m.) și **directór** (adj.); **mozaíc** (s.n.) și **mozáic** (adj.); **sólid** (s.m.) și **solíd** (adj.), **tipíc** (s.n.) și **típic** (adj.). Propune contexte pentru fiecare dintre ele.

II. Corectează sintagmele: *a scoate de la evidență; după graniță; instrucție pentru exploatarea tehnică; cuvânt în cuvânt; a scrie din alineat; a lua în credit; a se ocupa cu sportul.*

III. Redactează o scrisoare amicală unui prieten imaginar dintr-o altă țară, în care să prezintă calitățile poporului nostru.

IV. Redactează un minieseu în 5-8 enunțuri despre o operă/un citat care îți-a schimbat modul de a fi.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

I. Tipul de greșeală – calcuri după limba rusă/engleză. Forme corecte:

- a) Ecologisti își dau alarmă.
- b) Prețurile la carburanți s-au majorat.
- c) Uneori, oamenii își focalizează atenția pe nimicuri.
- d) Sportivul nu a putut pleca la competiții, pentru că nu își aștepta viză.

II. „Precum într-un stat ne bucurăm toti de oarecare bunuri, care sunt ale tuturor și ale nimănui – ulițe, grădini, piețe –, tot astfel și în republica limbilor sunt drumuri bătute, care sunt ale tuturor – adevărata cirea proprie o are însă cineva acasă la sine, iar acasă la dânsa limba românească este o bună gospodină și are multe de toate”. (M. Eminescu)

III. Sensul și proveniența eponimelor: *academie*

la Akademos, erou mitologic din Atena, Grecia; grădina unde și-a întemeiat școala filozofică Platon; *casanova* – aventurier; provine de la numele aventurierului italian Giovanni Giacomo Casanova de Seingalt (1725-1798); *clementină* - fruct citric, varietate de mandarină altoită cu portocală; după Vincent Rodier Clement (1829-1902), preot francez, care a cultivat și a obținut acest hibrid în 1902, în Algeria; *daltonism* – defect de vedere care constă în incapacitatea de a determina unele culori (în special roșu de verde); de la numele John Dalton (1766-1844), chimist și fizician englez, care a studiat și a descris defectul de vedere de care suferea el însuși; *faianță* – produs ceramic lustruit sau smălțuit care se folosește la fabricarea unor obiecte casnice, de laborator, sanitare; de la localitatea italiană Faenza; *napolitană* – produs de cofetărie preparat din straturi alternative de foi crocante cu umplutură de diverse creme; de la Napoli (Neapole), oraș și port din Italia; *oniric* – care se referă la vise; de la Onir (onirus) (mit.) la greci, zeul și personificarea somnului cu vise; *olandă* – pânză de in, cu țesătura deasă și fină, din care se confecționează lenjerie de pat, fețe de mese etc., de la Olanda, stat în vestul Europei; *oxford* – țesătură de bambac sau de lână în carouri colorate; de la Oxford, oraș în Marea Britanie; *salmonelă* – grup de bacterii patogene, larg răspândite în natură, care provoacă febra tifoidă, tulburări gastrointestinale, pneumonii etc.; de la Daniel Elmer Salmon (1850-1914), veterinar și patolog american; *zefir* – vânt ușor care suflă primăvara dinspre apus; vânt cald, plăcut, adiere; de la Zephyrus (Zefir), personificarea vântului de apus la greci.

IV. Frumosul înseamnă să zâmbești, să fii sincer, tolerant, amabil, iubitor, plin de recunoștință și credință. Nimeni nu are dreptul să pătrundă în sufletul și mintea noastră, doar noi suntem stăpâni pe noi însine. Totodată, fiecare dintre noi are propriile standarde de frumusețe: indiferent pe ce plasăm accentul

Continuare în pag. 24



SOL LUCET OMNIBUS

ETAPA a V-a:

1. Explicați procesul selecției naturale și de ce este considerat un proces „orb”.

2. Fosilele căror grupuri de organisme sunt folosite pentru determinarea vîrstei straturilor scoarței terestre? Ce particularități specifice trebuie să posede aceste organisme?

3. Numiți animale cu 1, 2, 3, 4, 5 perechi de picioare.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

1. Funcțiile sângele. Sângele îndeplinește diferite funcții în organism. Este un mijloc de transport, menține constanța „mediului intern” al corpului (homeostaza) și joacă un rol major în protejarea împotriva substanțelor străine. Transportul. Sângele transportă gaze – oxigen și dioxid de carbon –, precum și substanțe nutritive către ficat și alte organe după absorbția în intestine. Un astfel de transport asigură organele cu substanțele necesare și întreține metabolismul în țesuturi, precum și realizează transferul ulterior al produselor finale ale metabolismului pentru îndepărțarea lor din organism de către plămâni, ficat și rinichi. Sângele efectuează, de asemenea, transferul de hormoni în organism. Homeostazia. Sângele menține echilibrul hidric între sistemul circulator, celulele (spațiul intracelular) și mediul extracelular. Echilibrul acido-bazic din sânge este reglat de plămâni, ficat și rinichi. Menținerea temperaturii corpului depinde și de transportul căldurii controlat de sânge. Protecția. Împotriva moleculelor și a celulelor străine care intră în organism, sângele are mecanisme de apărare nespecifice și specifice. Sistemul specific de apărare include celule ale sistemului imunitar și anticorpi. Hemostaza. Pentru a preveni pierderea de sânge în cazul deteriorării vaselor sanguine, în sânge există un sistem eficient de coagulare – coagularea fiziologică. Dizolvarea cheagurilor de sânge (fibrinoliză) este, de asemenea, asigurată de sânge.

Hemolimfa este un fluid care circulă în vasele și cavitățile intercelulare ale multor nevertebrate (artropode, moluște) care au un sistem circulator deschis. Îndeplinește aceleași funcții ca sângele și limfa la animalele cu sistem circulator închis (vertebrate): transportă oxigen și dioxid de carbon, substanțe nutritive și metabolici. Hemolimfa este bogată în materie organică, inclusiv proteine, și conține adesea pigmenți respiratori (hemocianină și hemoglobină).

Hemolimfa include, de asemenea, elemente celulare care diferă în structură și funcție (fagocite, celule excretoare, în unele cazuri, eritrocite).

2. În primul rând, trebuie să amintim ce animale acvatice duc un stil de viață sedentar fixate de substrat. Deci, dintre organismele pluricelulare, spongieri duc un stil de viață fixat, majoritatea celenteratelor în stadiul polipoid, unele rotifere, entoproctele, unii policheti, unele gastropode, bivalve, cirripede, briozăre, brahiopode, pogonofori, hemicordate, echinodermate și ascidiensi. Trăsăturile caracteristice acestor animale, în ordinea descrescătoare a „universalității” lor, sunt: 1. Disponibilitatea mijloacelor de „protecție pasivă”. Aproape toate animalele atașate fie construiesc adăposturi, fie au diverse formațiuni care servesc (printre altele) protejării împotriva prădătorilor. 2. Modul de nutriție. Imobilitatea impune restricții foarte grave modului de nutriție. Aproape singura sursă de hrănă disponibilă sunt particulele sau organismele suspendate în apă. Aproape toate animalele atașate le obțin prin filtrare (sau metode similare). Excepție sunt celenteratele – majoritatea prind prada cu ajutorul tentaculelor. 3. Prezența stadiilor de diseminare. În majoritatea cazurilor, diseminarea se face prin larvele care ies din ouă. Adesea larvele nu se hrănesc, ci servesc doar pentru răspândire. 4. Metoda de fecundare. La aproape toate animalele atașate, spermatozoizii (și adesea și ovulele) sunt aruncați în apă. Pentru multe grupuri, hermafroditismul este caracteristic, dar autofertilizarea este rar utilizată, doar ca opțiune de rezervă. 5. Colonialitatea este deosebit de importantă atunci când se impun restricții asupra dimensiunii indivizilor individuali din cauza lipsei sistemelor circulatorii și respiratorii perfecte. Formarea coloniilor le permite să se ridice deasupra substratului, să colecteze mai eficient hrana, să se apere mai cu succes împotriva prădătorilor. 6. Lipsa organelor de simț complexe. Organele senzoriale joacă rolul principal în căutarea activă a hranei și în orientarea în spațiu. La animalele sedentare, acestea sunt de obicei absente.

3. 1) Cel mai mare grup de plante care nu primesc substanțele nutritive din sol sunt plantele acvatice (Najas, Elodea, Lemna, Pistia, Potamogeton etc.) Se descurcă bine fără sol prin absorbția mineralelor din apă pe întreaga suprafață a organismului. 2) Epifitele – adică plantele care trăiesc folosind alte plante ca suport – pot primi minerale din apă sau din plantele donatoare. Multe dintre plantele epifite au rădăcini

Continuare în pag. 24

AM FĂCUT MĂRTURII DUREROASE DESPRE OAMENI

DE VORBĂ CU VLADIMIR BEŞLEAGĂ, SCRITOR ȘI PUBLICIST

Sa născut pe 25 iulie 1931, în satul Mălăiești, Grigoriopol (Transnistria). După absolvirea Universității de Stat din Chișinău (1955), activează ca redactor la revistele *Scânteia leninistă*, *Cultura*, *Chipăruș*, redactor-șef adjunct al revistei *Nistru*, secretar la Uniunea Scriitorilor din RM. Este Scriitor al Poporului (1991).

Cartea sa de debut *Zbântuilă* (1956) și alte câteva opere ulterioare sunt destinate micilor cititori. În 1966, publică romanul de factură modernă *Zbor frânt*, recunoscut drept una din prozele remarcabile ale perioadei postbelice.

VOLUME: *La fântâna Leahului* (1963), *Acasă* (1976), *Ignat și Ana* (1979), *Durere* (1979), *Sânge pe zăpadă* (1985), *Cumplite vremi* (1990), *Viața și moartea nefericitului Filimon sau Anevoieasa cale a cunoașterii de sine* (1992), *Nepotul* (1993) și altele. File de jurnal, lucrări dramatice și altele: *Dialoguri literare* (2006), *Hotii din apartamente* (2006), *Țipătul lăstunului*, versuri (2006), *Destine transnistriene* (2010), *Misterioase sfere* (2011), *Morții cei vii și viii cei morți* (2013) și altele.

— Primul nume al dvs. a fost Adolf, după numele unui savant german, matematician, notat într-un calendar, ulterior la botez primiți numele preotului – Vladimir. Un început de viață original...

— Numele german nu a fost acceptat și m-am făcut rus, căcă să m-am trezit între două mari puteri europene. Dar mai este și al treilea factor, numele de familie Beșleagă, care este de origine turcească, însemnând „căpetenie de cavalerie în armata turcă și cea veche moldovenească”; dar îl găsim și în Dictionarul lui Šăineanu cu sensul de „om bătrân-bătrân” – a fi un beșleagă, un babalâc... Anul acesta fac 90 de „anișori” și nu mi-ar fi trecut prin cap vreodată să ajung aici. Sfânta Scriptură spune că: *Viața omului, 70 de ani – ce e mai mult e boala și suferință*. După 70, îi ai cam trăit veacul, dărâmite 20 de ani deasupra, am ajuns un babalâc, cum spune porecla veche, și încerc tot boli și suferință, dar știu să lupt cu ele și să bucur că bunul Dumnezeu mi-a dat zile și am încă vigoare. Apropo, dinspre mama sunt Ciocârlan, căcă mai am și al patrulea element în genealogia mea și cred că de aici mi se trage forța de rezistență mai mult decât din alte surse.

— V-ați simțit deosebit, incomparabil sau, din contra, ați avut nostalgia relațiilor fraterne, fiind sin-



Din arhiva personală

gurul copil în familie?

— Am dus dorul fraților și al surorilor. Mergeam la joacă cu verișorii mei și copiii vecinilor noștri. Abia târziu, la săptămâni de la naștere, am aflat că am o soră, veste care m-a dărămat.

— Ați avut șansa să trăiți în epoci diferite, marcate de mari schimbări de-a lungul timpului. Cum vi se pare această favoare a destinului?

— Sunt martor a trei civilizații: prima – epoca tradițională, atunci când omul circula cu ajutorul căruței. Când m-am trezit elev, studiam cum se numesc părțile componente ale unei căruțe. Adolescentii de astăzi nu au de unde să știe ce este obadă, orci, grumăzar, frâu, pomostină. Pe urmă a venit timpul automobilului, epoca civilizației. Acum la vîrstă mea, după postmodernitate, a venit epoca informaticii, a computerului și a Internetului.

Pe lângă aceste trei epoci, mi-a fost dat să trec prin război, foame, deportări, trăind suferință pe propria mea piele. Un episod elocvent și simbolic în acest sens e venirea mea pe lume. Mama, care nu împlinise 17 ani, se măritase pentru a nu fi deportată, deoarece bunicul meu urma să fie ridicat împreună cu feierul său Alexandru (Sașka), ambii pierzându-se acolo. Pe la 16 ani am conștientizat în ce context am apărut pe lume și am avut o criză existențială. Eram în câmp la treieratul grănelor și m-am aruncat pe o movilă de grâu cu față în jos, strigând că nu am dreptul să trăiesc, pentru că m-am născut cu prețul vieții lor. O voce divină mi-a spus atunci: „Ești obligat să trăiești și să mărturisești toate durerile pe care le-ai trăit bunicii și părinții tăi”. Iată de ce am făcut mărturii dureroase despre oameni și despre neam.

— Epoca vitezei și a tehnologiei v-a luat prin surprindere sau i-ați dat binețe cu incredere?

— După mine, epoca tehnologilor și tehnicilor e una dintre rătăcirile umanității, căci ele pot dispărea într-o clipă. Omul și-a descoperit mecanisme, mașini și își imaginează că este Dumnezeu. Televizorul, în mare parte, îi creează omului iluzia că tot ce vede este adevărat, creând aparențe, nu esențe. Crezi că dacă ai văzut, ai și cunoscut?! O brânză! Omul în acest ritm nu a evoluat pe linia spiritului, a perfectionării propriilor lui esențe. Cu cât mecanismele sunt mai multe și mai perfecte, cu atât omul devine mai sălbatic și mai primitiv. Iată tristețea și rătăcirea despre care vorbesc.

— Când vă gândiți la Mălăiești, ce vă apare în fața ochilor?

— Un sat mare, arătos pe vremuri, cu o populație de aproape nouă mii de locuitori. Venit la studii, se editase o hartă a republicii și am descoperit că satul meu era mai întins decât Chișinău. Acum însă e necăjit, casele tot mai pustii. Am trăit la Mălăiești până la nouăsprezece ani, iar mai târziu, deși m-am făcut orășean, în esență mea am rămas un rural. Am avut întotdeauna o atitudine stranie de superioritate față de orășeni, poate de aceea că în copilărie, când mă lua tata cu bicicleta și mergeam în oraș, vedeam căt de gălbejori și palizi sunt copiii de aici. Noi, cei de la țară, eram arși de soare, munceam, respiram aer curat, iar ei îmi păreau chinuiți, ba chiar artificiali.

— **Ați vrut la școală de la șapte ani, chiar dacă toți mergeau la opt ani. V-ați încreștat de ușa școlii spunându-i directorului că nu ieșiți de acolo până nu vă înscrive și... l-ați convins. De unde această dorință și înverșunare aprigă de a învăța?**

— Până să merg la școală, am fost ca toți copiii: zbântuit, șotios, dar aveam doi prieteni de joacă, vecina Natașa și verișorul Vladimir, care erau cu un an mai mari decât mine, și cum urmau să se înscrive în clasa I, eu rămâneam pe cont propriu. M-am ambitionat să fiu acceptat elev mai devreme și trebuia să nu dezamăgesc și să justific chemarea de a învăța. Tot timpul pe care îl aveam îl dedicam lecturii, fiind un elev exemplar, disciplinat, cuminte, ordonat și muncitor. Am absolvit școala medie cu medalie de aur.

— **Prima carte găsită în podul casei învățătorului dvs. se numea *Dersu Uzala*, de scriitorul naturalist Arseniev, despre un vânător icsusit. Ce cărti v-au marcat mai apoi existența?**

— În *Dersu Uzala* mă fascinase experiența de viață a vânătorului din popoarele semisălbatic din Extremul Orient al imperiului țarist. În timpul administrației române, ne-am restituit casa confiscată a bunicului nostru, care și astăzi e casa mea. Aici am citit, tot în rusește, *Robinson Crusoe* de Daniel Defoe. Descoperirea cărții românești a fost un mare privilegiu pentru mine. În 1947, tatăl meu era contabil la coperativă și a fost trimis la Congaz, unde am făcut cunoștință cu profesorul Sofiac, care avea o bibliotecă enormă. Avid de lectură, mi-am atrăs atenția pastelurile lui Alecsandri, mai târziu assimilând profunzimea lui Eminescu. *Viețile Sfintilor*, în special cea a Sfântului Simeon Stâlpnicul, m-am modelat și întărit oarecum. Basmul *Tinerețe fără bătrânețe și viață fără de moarte* de Petre Ispirescu a jucat un rol important asupra imaginatiei mele de copil.

Un alt titlu monumental pe care l-am sorbit a fost *Cartea moldovanului*, editată în 1943 de savantul și patriotul român Nichita Smochină împreună cu Dionis Strungaru. Dedicată românilor transnistrieni, lucrarea cuprindea istoria cu toate durerile și necazurile lor. În minte ordinea portretelor expuse: Regele Mihai, regina-mamă Elena, mareșalul Antonescu, Mihai Antonescu, Gheorghe Alexianu, guvernatorul Transnistriei în timpul războiului. Cartea a fost vânătă și distrusă, doar un exemplar fusese salvat cu prețul vieții de o bătrânană dintr-un sat din regiunea Odesa, care

prinț-o minune a ajuns la noi.

— **Cum se naște un „om al cărții”, în opinia dvs., care sunteți un cititor avizat?**

— Totul începe din familie. Rolul primordial în acest sens îi revine mamei, pentru că arta de a fi părinte e complicată și responsabilă. Dacă ai avut noroc de o mamă-pedagog: simțitoare, deschisă, luminosă, atentă, atunci reușita îți este asigurată. Eu nu am mers la creșă nici la grădiniță, mama mea fiind cea care mi-a călăuzit pașii până la școală... și după.

— **Timpul triază valorile... Ce calități totuși vi se par esențiale pentru un scriitor?**

— Convingerea mea ca autor cu experiență, care a făcut nu doar literatură, dar și studii fundamentale, e că timpul într-adevăr e cel mai avizat, obiectiv judecător al selectiilor valorilor. În special în literatură. Au sănse să rămână pentru ani, decenii, uneori și secole, operele care au fost create sincer, dintr-o trăire profundă, nu din ambicie și din orgoliul de a scrie, pentru că numai atunci într-o operă se întâlnesc și se realizează cele mai adânci sentimente, pomiri și esențe ale sufletului uman cuprinse de furtună și vîrtej. Ce este un autor dacă nu e exponentul spiritului? Platon, acum mulți ani, a spus că: *Operele celor posedați vor supraviețui veacurilor*. Un scriitor de vocație, versus unui profesionist, scrie doar atunci când nu poate să nu scrie.

— **Mai țineți minte momentul când ați debutat la revista NOI?**

— Am început să compun versuri pe la 15-16 ani. Mai mult în joacă, ironic: o glumă rimată despre bunicul meu, care purta ițari, iar eu, fiind băietan de acuma, l-am ironizat în versuri. Pe urmă, prins de vraja versificării, am scris despre niște... broaște. În 1947, de Anul Nou, am scris poezia *Bradul* pentru gazeta de perete: *În pădure un verde brad/ An cu an creștea/ Iarna în alb l-a îmbrăcat/ Când din nori ningea...* Un angajat de la ziarul *Steagul biruinței* a dat de poezie și a publicat-o fără stirea mea în gazeta raională. La NOI (Scânteia leninistă) am expediat poezia *Dorința mea*, care s-a publicat în februarie 1948, fiind debutul meu. Dar colaborarea noastră a continuat intens după aceea. Publicam aici povestioare pentru copii, apoi în anul III sau IV de facultate, redactor-șef de atunci m-a invitat să suplinesc funcția de șef al secției de literatură. Așadar, am tradiție la revista NOI.

— **Tot la NOI, redutabilul prozator Vladimir Beșleagă apare în 2019 cu un ciclu de poeme. Care e relația dvs. cu poezia?**

— Cei care sunt poeti, nasc poezie, iar cei care nu sunt poeti, compun poezie. La facultate, l-am avut coleg pe Vitalie Filip, ex-redactor-șef la revista NOI, care venea din alt mediu, cu lecturi la zi, cu un vocabular bogat și un stil elevat. Când am văzut ce poezii avea semnate colegul meu, care, fiind elev, publica deja în revista scriitorilor, am dedus că nu am potențial și substanță pentru poezie. Și am început să fac proză pentru copii. Dar am rămas un împătimit tăinuit poet.

Continuare în pag. 30-31

A FI ORTODOX

Există o diferență între a ști și a fi. Cunoașterea încă nu înseamnă conștientizare. Și de la conștientizarea unui adevăr până la asumarea lui, de asemenea, este o distanță, care nu poate fi neglijată. Pentru a o depăși, e nevoie de efort sufletesc/ duhovnicesc. Uneori de jertfă.

Abc-ul creștinului ortodox este de neconceput fără de o experiență duhovnicească oricât de mică. Fără



Hristos, binecuvântându-l pe Bartolomeu.

M. NESTEROV

de o rugăciune înainte și după masă, înainte de somn, înainte de orice lucru. Părintele Gheorghe Calciu își amintea cu nostalgie de felul în care le vorbea mama, atunci când el cu frații se plângneau că îi dor picioarele la slujbele lungi: „Mă,

voi nu știți ce înseamnă rugăciunea și nu știți să vă rugați lui Hristos, dar durerea picioarelor voastre este rugăciunea voastră către Dumnezeu”.

Este una să știi cum se face semnul crucii și e cu totul altceva să-ți faci semnul crucii cu evlavie și cu credință nestrămutată în atotputernicia lui Dumnezeu.

Este una să știi ce stil arhitectural are biserică din preajmă și e cu totul altceva să intre sub cupolele ei. Să-L întâmpini acolo pe Domnul. În biserică și în suflăt. Sf. Ioan de Kronstadt spunea: „Ce bogătie minunată se află în Biserică, bogăția credinței, speranței și iubirii, bogăția bunătății, a milei, a înțelepciunii lui Dumnezeu, bogăția minunilor, a curățării de păcate, a sfintirii, a luminării, a mângâierii, păcii, libertății duhovnicești!”.

Este una să știi ceva și e cu totul altceva când cunoștința se preface în asumare, în faptă bună, în credință și în iubire.

CALENDAR CREȘTIN-ORTODOX MARTIE

7 Duminica lăsatului sec de carne.

14 Duminica lăsatului sec de brânză. Sf. Cuv. Muceniță Evdochia.

21 Duminica Ortodoxiei.

28 Duminica Sf. Ierarh Grigorie Palama.

LA CINEMA, NU LA RESTAURANT

Anul acesta am fost cuminte. Moș Nicolae a fost și pe la mine. Și ce credeți că am primit? Două bilete la cinema. Cadou neașteptat, dar destul de drăguț și datorită căruia am învățat multe lucruri. Odată ce am ajuns la cinema, mi-am dat seama că un cadou te poate învăța multe lucruri.

Ajuns în sală, ne-am găsit repede locurile indicate pe bilete, fără floricele, chipsuri sau alte feluri de ronțăielii, ceea ce este strict interzis de codul bunelor maniere. Etica ne spune că aceste alimente am putea să le mânçăm înainte de a intra în sală, deoarece sala de cinema nu este restaurant. O altă regulă, pe care unii bărbăti chiar o respectau, este că aceștia trebuie să intre primii pe culoar și să ofere locul cel mai bun doamnei, chiar dacă se află la stânga lor.

Să știi, dragă spectatorule, că punctualitatea e sfântă la cinema. Vii cu 10-15 minute înainte de începerea filmului, iar dacă s-a și întâmplat să întârzi din cauza unor motive întemeiate, atunci aștepți pauza de publicitate și intri fără multă gălăgie și îți găsești locul rezervat pentru tine. Intrarea pe rând o vei face cu față la cei care deja și-au ocupat scaunele, altfel ar fi nepoliticos. De asemenea, biletul pentru film trebuie cumpărat din timp, deoarece acest fapt la fel poate produce aglomerări și te poate reține să intre la timp în sală.

Pe parcursul derulării filmului, am observat că mulți dintre spectatori vorbeau, își pomeau telefoanele, își salutau cu voce tare pe cei pe care nu-i văzuseră de mult timp, se ridicau și se îmbrățișau, ba mai mult, erau unii care ieșeau din sala de cinema, mornăind sub nas că filmul nu e pe placul lor. Aceste încălcări deranjează foarte mult și îți distrajă atenția, dar cel mai grav e că îți dai seama căți dintre ei au cei șapte ani de-acasă și căți nici nu vor să-i aiăba.



Alexandru DIMITROV

Într-un final, s-a anunțat sfârșitul filmului. M-am ridicat de pe scaun obosită de șușoteli, ronțăielii, tonuri de telefoane și supărată pentru că, pe lângă toate căte și-au permis să facă, spectatorii au mai lăsat din urmă lor nu puțin gunoi.

Pare ciudat, dar îți voi spune cu toată sinceritatea, dragă cititorule, atunci când mergi undeva, informează-te, deschide o carte, caută orice care te-ar învăța să ai un comportament adecvat locului respectiv. Pică bine celor din jur, dar și tie.

na. Atunci, lepădându-și balotul, se ghemui la pământ, ca pisicile când pândesc vrăbii. Pietrele colțuroase și stășiau pantalonii, săngerându-i genunchii, dar chinurile pe care île pricinuiau foamea erau atât de mari, încât nici nu mai simțea răniile. Se tări pe mușchiul jilav, fără să-i pese că hainele i se udau, cu trupul înghesut ca un sloi. Era atât de hămesit, încât nu-și mai dădea seama de nimic. Și ptarmiganii se ridicau mereu în fața lui, cărând și bătându-și parcă joc de el. De nețaz, începu să înjure și să le îngâne cărațitul.

Și deodată dădu peste o pa-

sare care dormea, pesemne. Nu

o văzuse până ce nu-i fălfăise în

fată, țărsind din cuiub ei pitit

întră stânci. Dădu să o înțețe cu

un gest tot atât de brusc ca și

zborul ptarmiganului, dar rămă-

se în mâna cu trei pene din coac-

da lui. Privind-o cum zboară,

simți că o urăște, că și cum

păsăreai-ai fi făcut cel mai mare

râu.

Apoi se întoarse și-și puse iar

pe umeri balotul. Străbătu arsa

văi și văioage. Vânatul era din

ce în ce mai numeros. O certă

de reni, vreo douăzeci la număr,

trebu pe lângă el chinuitor de

aproape, în batăia puști. Îl cu-

prinse o dorință nebună să ader-

ge după ei, conivins că-i poate

cjunge din fugă. O vulpe neagră

venea spre el, ținând în bot un

ptarmigan. Omul scoase un ur-

let, un urlet înfricoșător, dar vul-

pea se îndepărta sprijină, fără

să dea drumul prizii.

Si deodată dădu peste o pa-

sare care dormea, pesemne. Nu

o văzuse până ce nu-i fălfăise în

fată, țărsind din cuiub ei pitit

întră stânci. Dădu să o înțețe cu

un gest tot atât de brusc ca și

zborul ptarmiganului, dar rămă-

se în mâna cu trei pene din coac-

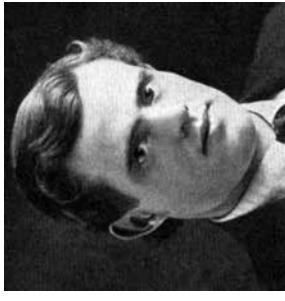
da lui. Privind-o cum zboară,

simți că o urăște, că și cum

păsăreai-ai fi făcut cel mai mare

râu.

Jack LONDON



Jack LONDON (John Griffith Chaney, n. 12 ianuarie 1876, San Francisco, SUA – d. 22 noiembrie 1916, Glen Ellen, California, SUA) este un scriitor și jurnalist american. De mic, Jack, pentru a-și ajuta familia să supraviețuască, e nevoie să lucreze ca vânzător de ziare, mâna de ajutor în birturi sau într-o fabrică de conserve. În anul 1893 se angajecază în calitate de marină pe un vas maritim. În același an debuteză cu o schiță de călătorie. Studiază un timp scurt la Universitatea din California. În anul 1897 pleacă în Alaska în căutarea de aur, dar se îmbolnăvește de scorbut și revine acasă.

Opera sa (care constă în special din romane) are ca subiect existența crudă, sălbatică și spiritul de revoltă și aventură, în care eroii, de o fizică și morală supraumană, sunt antrenati într-o luptă brutală pentru supraviețuire.

Volume: *Lupul de mare* (1904), *Colț alb* (1906), *Martin Eden* (1909), *Până la Adam* (1907), *Dragoste de viață* (1907) și altele.

DRAGOȘTE DE VIAȚĂ

Din toate-atât le-a mai rămas / Acelor ce-au mai vienit,/ Cu altceva nu s-au ales,/ Căci aurul s-a prăpădit"

se înainte, cu privire în pământ.

– Ce bine ar fi dacă am avea măcar două din cartușele pe care le-am lăsat în ascunzătoare, roșii cel care mergea în urmă. Glasul îi era sec, lipsit de expresie. Și vorbeamoročnos; primul, şonnicind prin torrentul lăptos care spumega printre stânci, nici nu cataghisi măcar să răspundă.

Celăldit venea în urma lui, la un pas distanță. Nu și scosese să ghețele; și capa era rece ca gheță, cătă de rece încât le amortiseră gleznele, labele picioarelor... Pe

Vă urmă.

Pe mal veneau şotânc-şotânc, coborând la vale, doi oameni. Cel care mergea în fată se potincea din când în bolovanii colțuroși, presărat pe totă albia râului. Amândoi erau istovitii, abia se mai înțineau pe picioare. Pe fețe aveau înțipărită resemnarea, resemnarea pe care îi-o dă suferința grea și îndelungată. Baloturi grele de pătruni, prinse cu niște curele petrecute pe după frunte, le atârnau în spate. Și amândoi înfănuieau în mânii căte o pușcă. Mergeau încovoiat, cu capetele întin-

clocuri valuriile creșteau, spărgându-li-se în genunchi; și tot mergeauașa, cătinându-se și pipăind atent cu piciorul fundul opeii, încânt de a face un pas. Călcând pe o piatră lustruită de apă, cel din urmă alunecă și era căt pe ce să cadă, dar, încordându-se din răspuleri, își regăsi echilibru, nu fără a scocate în același timp un urlet de durere. Părea amețit, gata să leșine. Se aplecă încântă, nesigur pe picioare, întinzând mâna slabodă, de parcă ar fi căutat un sprijin în aer. După ce-și regăsi echilibru, făcu un pas, dar iar se potinți și încăt pe ce să cadă. Înciudat, rămase locului nemischt, uitându-se la celălalt, care în tot acest timp nu întorsese niciodată capul.

Rămase așa vreme de un minut, ca și când s-ar fi sfătuit cu sine însuși. Apoi strigă:

— Ei, Bill, mi-am scrăbit glezna! Clătinându-se, Bill mergea mai departe prin apa lăptocă, fără să arunce măcor o privire în jur. Cel care rămase în urmă îl vedea cum se depărtează și, cu toate că avea față împietrită, ochii îi căptăaseră expresia umui cerb rănit. Tot potincindu-se, Bill urcă celălalt mal și-și urmă drumul, drept încântă, fără să privească înapoi. Omul care rămăsese în torrent nu-l slăbea din ochi. Buzele îi tremurau puțin, fă-

când să treacă mărăcinișul de tepi negri care le ccopereau. De căteva ori scoase limba ca să le mai umezească. — Bill! Strigă el. Era chemarea deznađojuitoră unui om puternic ofiat la strâmbătorie, dar Bill nu întoarse capul. Celălalt îl privea cum se deparțea și schiopătând și cătinându-se, dor urcând totuși povârnișul domol, spre coama lină a colinei joase care mărginea orizontul. Îl urmări până ce trebuia peste culme și dispără. Apoi se întoarse și-și roti ochii încet peste crâncenii de lume care-i mai rămăseseră acum, după plecarea lui Bill. Aproape de orizont, soarele se ișea tulbure, înghijit de valuri massive și dense de aburi și de neguri. Mutând întreacănut, ca și când s-ar fi sfătuit cu sine însuși. Apoi strigă:

Rămase așa vreme de un minut, ca și când s-ar fi sfătuit cu sine însuși. Apoi strigă:

— Ei, Bill, mi-am scrăbit glezna! Clătinându-se, Bill mergea mai departe prin apa lăptocă, fără să arunce măcor o privire în jur. Cel care rămase în urmă îl vedea cum se depărtează și, cu toate că avea față împietrită, ochii îi căptăaseră expresia umui cerb rănit. Tot potincindu-se, Bill urcă celălalt mal și-și urmă drumul, drept încântă, fără să privească înapoi. Omul care rămăsese în torrent nu-l slăbea din ochi. Buzele îi tremurau puțin, fă-

când să treacă mărăcinișul de tepi negri care le ccopereau. De căteva ori scoase limba ca să le mai umezească. — Bill! Strigă el. Era chemarea deznađojuitoră unui om puternic ofiat la strâmbătorie, dar Bill nu întoarse capul. Celălalt îl privea cum se deparțea și schiopătând și cătinându-se, dor urcând totuși povârnișul domol, spre coama lină a colinei joase care mărginea orizontul. Îl urmări până ce trebuia peste culme și dispără. Apoi se întoarse și-și roti ochii încet peste crâncenii de lume care-i mai rămăseseră acum, după plecarea lui Bill. Aproape de orizont, soarele se ișea tulbure, înghijit de valuri massive și dense de aburi și de neguri. Mutând întreacănut, ca și când s-ar fi sfătuit cu sine însuși. Apoi strigă:

— Ei, Bill, mi-am scrăbit glezna!

Clătinându-se, Bill mergea mai departe prin apa lăptocă, fără să arunce măcor o privire în jur. Cel care rămase în urmă îl vedea cum se depărtează și, cu toate că avea față împietrită, ochii îi căptăaseră expresia umui cerb rănit. Tot potincindu-se, Bill urcă celălalt mal și-și urmă drumul, drept încântă, fără să privească înapoi. Omul care rămăsese în torrent nu-l slăbea din ochi. Buzele îi tremurau puțin, fă-

când să treacă mărăcinișul de tepi negri care le ccopereau. De căteva ori scoase limba ca să le mai umezească. — Bill! Strigă el. Era chemarea deznađojuitoră unui om puternic ofiat la strâmbătorie, dar Bill nu întoarse capul. Celălalt îl privea cum se deparțea și schiopătând și cătinându-se, dor urcând totuși povârnișul domol, spre coama lină a colinei joase care mărginea orizontul. Îl urmări până ce trebuia peste culme și dispără. Apoi se întoarse și-și roti ochii încet peste crâncenii de lume care-i mai rămăseseră acum, după plecarea lui Bill. Aproape de orizont, soarele se ișea tulbure, înghijit de valuri massive și dense de aburi și de neguri. Mutând întreacănut, ca și când s-ar fi sfătuit cu sine însuși. Apoi strigă:

— Ei, Bill, mi-am scrăbit glezna!

Clătinându-se, Bill mergea mai departe prin apa lăptocă, fără să arunce măcor o privire în jur. Cel care rămase în urmă îl vedea cum se depărtează și, cu toate că avea față împietrită, ochii îi căptăaseră expresia umui cerb rănit. Tot potincindu-se, Bill urcă celălalt mal și-și urmă drumul, drept încântă, fără să privească înapoi. Omul care rămăsese în torrent nu-l slăbea din ochi. Buzele îi tremurau puțin, fă-

când să treacă mărăcinișul de tepi negri care le ccopereau. De căteva ori scoase limba ca să le mai umezească. — Bill! Strigă el. Era chemarea deznađojuitoră unui om puternic ofiat la strâmbătorie, dar Bill nu întoarse capul. Celălalt îl privea cum se deparțea și schiopătând și cătinându-se, dor urcând totuși povârnișul domol, spre coama lină a colinei joase care mărginea orizontul. Îl urmări până ce trebuia peste culme și dispără. Apoi se întoarse și-și roti ochii încet peste crâncenii de lume care-i mai rămăseseră acum, după plecarea lui Bill. Aproape de orizont, soarele se ișea tulbure, înghijit de valuri massive și dense de aburi și de neguri. Mutând întreacănut, ca și când s-ar fi sfătuit cu sine însuși. Apoi strigă:

— Ei, Bill, mi-am scrăbit glezna!

Clătinându-se, Bill mergea mai departe prin apa lăptocă, fără să arunce măcor o privire în jur. Cel care rămase în urmă îl vedea cum se depărtează și, cu toate că avea față împietrită, ochii îi căptăaseră expresia umui cerb rănit. Tot potincindu-se, Bill urcă celălalt mal și-și urmă drumul, drept încântă, fără să privească înapoi. Omul care rămăsese în torrent nu-l slăbea din ochi. Buzele îi tremurau puțin, fă-

rere. Trebuia să se miște cu multă grijă. Încheieturile îi erau ca niște balamale ruginite. Abia se mișcau, trosnind, și ca să-și îndoiească și-și întindă o mână, trebuia să facă un uriaș efort de voință. Când, în cele din urmă, se ridică în picioare, îi trebuia încă un minut ca să-și îndrepte spinarea și să stea drept, cum își cuvenea unui om să sitea.

Cu mare greutate, se tări până în vîntul unei movilă, de unde cercetă cu băgare de seamă împrejurimile. Nu se vedea nici copaci, nici tușiuri, numai o mare sură de mușchi, rareori întreruptă de stânci sură, băltoace sură, părăiese sură, și peste totate, boala, tot sură, a cerului. Nu se vedea nicio rază de soare. Habar n-avea unde se află nordul și nu-și dădea noapte în urmă. Dar nu era pierdut, știa asta. În curând va căunge în „jumătul bețigăselor”. Simțea că jumătul acesta trebuie să fie undeva, nu departe spre stânga, poate că după prima colină.

Se întoarse ca să-și pregătească bălotul pentru drum. Se asigură de existența celor trei grămăjoare de chibrituri, fără să dicu dintre stânci și dintre tufele de mușchi, fălfând din cripă și cărăind. Începu să anunțe după ele cu pietre, dar nu nimeni niciu-

mele o acoperesci tocătă. Știa cătă cânătrește: cinsprezece livre, cătă tot restul balotului. Era nehotărât. În cele din urmă, o pușe de oportunitate și continuă să-și lege balotul. Se opri și anunță o privire spre geantă. O apucă în grabă, ușându-se cu frică în jur, ca și cum î-crie fi fost teamă să nu i-o răpească pustietatea. Ridicându-se în sfârșit în picioare, puse geanta în balot și o porni iarăși la drum. O apucă spre stânga, oprindu-se din când în când să măriască boabe de mușchi. Glezna îi împenește acum, schiopăta și mai mult, dar durerea pe care o simțea nu însemna nimic pe lângă suferința ce i-o provoca foamea. Jungluriile foamei erau cumplite. Îi chinuiau fără încetare, făcându-l să nu se mai poată găndi la drumul pe care trebuia să-l urmeze ca să ajungă în „jumătul bețigăselor”.

Boabele de mușchi pe care le înghețea nu-i clincu chinul; și pe deasupra îi pișcău limba și cenușa, dându-i o neplăcută sensație de usturime. Ajunse într-o vîlceu unde dădu de niște păsări, numite ptarmiganii. Păsările se ridicau dintră stânci și dintre tufele de mușchi, fălfând din cripă și cărăind. Începu să anunțe după ele cu pietre, dar nu nimeni niciu-



care sfida experiența. Pe la ora nouă se potici de o poartă cu degetul mare de la picior și, din slăbiciune și oboselă, căzu fără vlagă. Zăcu șa pe-o râna câtva timp, fără să se miște. Apoi desfăcurele balotului și, cu mișcări stângace, izbuti să se ridice.

Nu era încă întuneric; în lumană șovăitoare și amurgului, începu să băjboie printre stânci, căutând buccei de mușchi uscat. După ce culese o grămăjoară, aprinse un foc, un foc mochnit, fumegos, pe care puise la fier o cană cu apă. Desfăcă balotul și prima lui grija fu să-si numere chipurile. Erau șapte și șapte. Le numără de trei ori, ca să fie sigur. Le împărți în câteva grămăjocare, învelindu-le în hârtie gudronată; puise una dintre ele în punca lui de tutun, goală, altă în căptușeala căciului bojite și o a treia grămăjoară sub cămașă, la piept. Numădecăt după aceea, cuprins de panică, le dezveli pe toate și le numără din nou. Erau tot șapte și șapte.

Își uscă la foc încălțamintea umedă. Moccasini se udaseră cu totul și erau ferfeniță. Obielele, făcute dintr-o pătură, erau rupte, iar picioarele ii erau jupuite și săngerau. Își pipăi glezna umăngerau. Își uscă la foc încălțamintea umedă.

flată aproape de genunchiul care zvâcnea. Rupse o fâșie lungă dintr-o pătură și și legă strâns glezna cu ea. Mai rupse apoi cîte fâșii, cu care își înfășură picioarele, ca să fiină loc deopotrivă de mocasini și de obiele. Dupa aceea băru din cană cu apă fierbinținte, își întoarse ceasul și se ghemui sub pătură. Domni șsa cătva timp, fără să simtă nimic.

Noaptea veni repede și tot atât de repede se și spulberă. Socorele răsări la nord-est sau, mai bine zis, într-acolo se arăta o geamă tulbură de lumină, pentru că soarele era ascuns de noii cenusii. La ora șase se deșteptă. Privi în sus, la cerul cenușiu, și și dădu secama că-i e foame. Ridicându-se în cotăte, auzi uituit o răsuflare zgomoatoasă, și văzu un ren care-l privea cu o curiozitate cățărată. Animalul se aflat la o distanță mai mică de cincizeci de pași și, în clipă acela, în mintea omului răsări imaginea și aroma unei ciozvărte de ren sfîrâind pe foc. Apucă masinăl pușca goală și apăsă pe trăgaci. Dar renul fugi mugind și copitele i se mai cuziră cătva timp tropăind pe albia presărată cu bolovani. Omul trase o injurătură și aruncă căt colo pușca goadă. Când încercă să se ridice în picioare, scoase un gecmată de du-

afuent al râului Coppermine, care curge spre micănoapte și se varsă prin golful Încoronării în oceanul Arctic. Nu fusese niciodată acolo, dar îl văzuse odată pe o hartă a Societății Golfului Hudson. Își mai cruncă o dată ochii în jur. Nu era deloc o priveliște încurajătoare. Ori încotro te-ai fi uitat, nu vedea decât linie joasă a orizontului. Dejurile erau pitice. Nici urmă de copaci, de tufe sau măcar de ierburi, prețutindeni o pustietate copleșitoare, cumplită, care-i umplea sufletul de groază. „Bill!” murmură el. Apoi încă o dată: „Bill!” și stând așa, în mijlocul torrentului acela lăptos, spatele i se încovacie, stivit, parcă de călmul întricoșător al nesfărșitelor întinderi. Începu să tremure, că scuturăt de friguri, până ce pușca îi scăpă din mâna și căzu în apă. Plescăniul îl trezi brusc. Începu să se lupte cu spaimă și își veni în fire, căutând înfrigurat prin apă până își regăsi pușca. Apoi, ridicând mai sus balotul și așezându-l pe umărul stâng, pentru că piciorul rămînt să fie eliberat de povară, o pomă spre mal, încet și cu lucru-cminte, schimonesindu-se de durere la fiecare pas. Nu se opri niciodată.

Cu o dezndojejde vecină cu nebunia, fără să-i pese de durere, o apucă în sus pe povârnis, spre culmea colinei după care dispăruse tovarășul lui. Era și mai grotesc și mai caraghios decât celălalt, cu mersul lui șchiop, poticnit. Odată ajuns în vîrful colinei, în față ochilor i se desfășură o vale pustie, lipsită de orice urmă de viață. Spaima îl năpădi înăuntru. O biru însă, își ridică și mai sus balotul pe umărul stâng și coborî povârnișul.

Fundul văii mustea de apă ca un burete; o pânză deasă de mușchi ținea apa la suprafață. La fiecare pas apă tășnea de sub picioarele lui și de câte ori ridicăbocancul, auzea plescăniul surd și mușchii lui jilav, care rezista sub călcătura grecă. Luându-se după urmele pașilor celuia sătănat așa, din mușchi în mușchi, sau de-a lungul și de-a cumăzișul lespizilor stâncoase, care se ridicau ca niște insulte în marec de mușchi.

Deși singur, nu se simțea pierderea omului și așezându-se pe un loc unde moliftii și brazi pitici, pipernicii, străjuiesc malul miciului lac „Ticinicili” (în gronul bășinașilor astăzi însemnat „ținutul betigașelor”). Și în lacul acela se vărsă un pârâieș împede, numai înăuntru, care curge spre apus, și acasta de apă, până la un alt treilea pârâu, care curge spre apus, și merge de-a lungul lui până la vîrsarea în râul Deceze, și acolo va cădea o ascunzătoare sub o lunire răsturnată și acoperită de mulți bolnavi.

În ascunzătoarea aceea va găsi munii pentru pușca lui goacă, cărlig de undiță, sfărăți și o plasă mică, toate cele trebuietoare pentru a ucide sau a primide în cap cană vînătul. Va mai găsi de casă și puțină făină, slănină, ceva fasole... Bill îl va aştepta acolo și vor porni îmândoi cu barca pe rîul Deceze în jos, spre sud, până la marele Lac al Ursului; apoi vor merge pe lacul acesta, mereu spre sud, până ce vor ajunge la Mackenzie.

Să în vreme ce iarna va goni în zadar pe urmele lor, în vreme ce gheata va fereca bulboanele, iar zilele vor deveni reci și mojară, ei vor încinta așa spre sud, mereu spre sud, spre vîreun adăpost cind nu măncase. Din cind în cind se aplecă să culeagă boabele stîrvezii de mușchi, le băga în gură, le mesteca și le înghețea. O boabă de mușchi e un fel de grăuncior de sămânță, plină cu apă. În gură, boaba se topea, lăsându-i un gust amar, sălciu. Omul sătic că boabele astăzi nu sunt de la hrănitoare, dar le mozolea răbdător, cu o speranță dementă,

aducea ominte de astă – dar comunitate din belșug.

Gândurile acestea îl frământau pe cel care rămăsese în urmă, în vîreme ce se căznea să încâneze. Și se căznea nu numai cu trupul, ci și cu mintea, încercând să creadă că Bill nu-l părăsise și că îl va aștepta la ascunzătoare. Trebuia să crede că astă, alături ce rost ar fi avut să se chinuască mai departe? S-ar fi lungit la pîrmânt și ar fi așteptat să moară. Și, în timp ce globul cătos al soarelui se scufundă încet către nord-vest, el străbatea în gândul lui, de nenumărate ori și pas cu pas, drumul spre sud, pe care avea să-l facă împreună cu Bill, pentru a fugi din calea ierii apropiate. Nu se mai sătură gândindu-se la proviziile din ascunzătoare și la măncarea care-l să se aștepte la postul Societății Golfului Hudson. De două zile nu pușează numic în gură, iar pe săturare nici el nu și mai aducea ominte de cind nu măncase. Din cind în cind se aplecă să culeagă boabele stîrvezii de mușchi, le băga în gură, le mesteca și le înghețea. O boabă de mușchi e un fel de grăuncior de sămânță, plină cu apă. În gură, boaba se topea, lăsându-i un gust amar, sălcu. Omul sătic că boabele astăzi nu sunt de la hrăniță, dar le mozolea răbdător, cu o speranță dementă,



Rubrică susținută de Alina FELEA, doctor în istorie, conferențiar cercetător

HISTORIA EST MAGISTRA VITAE

ETAPA a V-a:

- Compară trei prevederi din documentele a căror denumire este înscrișă mai jos, făcând referire la un eveniment major comun.

Petitionea Proclamațiune, Dorințele Partidei Naționale din Moldova, Petitionea Națională, Proclamația de la Islaz.



- Argumentează prin trei dovezi rolul personalității din imagine.

Attila, pictură de Eugène Delacroix



- Numește două cauze și două consecințe ale evenimentului/fenomenului/procesului reprezentat în sursă.
- Explică noțiunea istorică Crucificarea copiilor.

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa a II-a:

- Evenimentul prezentat în poezia lui Vasile Alecsandri, Visul lui Tudor Vladimirescu este Revoluția din 1821 condusă de Tudor Vladimirescu – „Tudor, Tudor, Tudorel (...) Si olteni ţi-ai adunat”. Printre cauzele declanșării Revoluției pot fi enumerate nemulțumirea poporului față de corupția funcționarilor, prevalarea elementului grecesc în rândul funcționarilor și clerului și creșterea presiunilor din partea lor, exprimate prin dorința „Si s-alungi grecii din țară”, la care se adăuga monopolul otoman asupra comerțului țărilor române, care ducea la stagnarea dezvoltării economice. Revoluția din 1821 a condus la sfârșitul domniilor fanariote și restabilirea domniilor pământene, și a marcat un punct

de cotitură în procesul de Renaștere a conștiinței naționale a românilor și în lupta pentru drepturi.

2. Ioana d'Arc (Jeanne d'Arc), numită și Fecioara din Orleans, venerată de către Samael Aun Weor, s-a remarcat în perioada Războiului de 100 de Ani (1337-1453).

Ioana d'Arc s-a manifestat ca remarcabil conducător de oști și strateg, reușind în 1429 să elibereze Orleans, care era ocupat de englezi, dar și alte fortificații. A reușit să însuflă eșecă armata franceză, prin exemplul său și a produs momentul de cotitură în Războiul de 100 de Ani, contribuind la victoria francezilor.

- Evenimentul reprezentat în sursă este Semnarea Acordului de asociere dintre UE și Republica Moldova în 2014. Acordul determină un important pas spre integrarea europeană a Republicii Moldova. În urma semnării Acordului, Republica Moldova a beneficiat de suport european în diferite domenii: economic, energetic, social, juridic, politicii de migrație etc., acestea concretizându-se în diverse proiecte.

Punctajul acumulat de participanți la etapa a II-a:

Se acordă: 5 puncte din oficiu și câte 10 puncte pentru fiecare răspuns corect.

35 de puncte: Corina MERIACRI (5,10,10,10); Cristina PLOTNICOV (5,10,10,9,1), Văsieni, Ialoveni; Michaela UNGUREANU, Chetrosu, Drochia (5,10,10,9,1).

34 de puncte: Teocista COLȚA, Cărpiniș, Hâncești; Alexandra PETREAN, Văsieni, Ialoveni; Sanda POSTICĂ, Bardar, Ialoveni (5,10,10,9); Maria-Denisa NOVICOV, Parma, Italia (5,10,9,10).

33 de puncte: Natalia IEPURE, Anastasia VATAMAN, Vădeni, Soroca (5,9,10,9).

Continuare în pag. 31

RUGĂCIUNEA DE DIMINEAȚĂ

Jngerul lui Dumnezeu, păzitorul meu cel sfânt, care îmi ești dat mie de la Dumnezeu din cer, te rog fierbinte, astăzi mă luminează, de tot răul mă ferește, către fapte bune mă povătuiește și spre calea mântuirii mă îndrepteză!

Gheorghe TOMOZEI

PĂMÂNTUL ȚĂRII

Doarne sub zăpezi pământul,
nu-l ajunge frigul, vântul,
pietrele-i adorm, mărunte,
în cămășile rotunde;
dorm acolo, sub izvoare,
felurite semincioare,
ierburi, spice, mieji de nuci
și căsuțe de bursuci.
Cel mai drag dintre pământuri
doarne ocolit de vânturi...



AFECȚIUNEA FLORILOR

Bancnotele au fost inventate de cetățeanul Johann Palmstruch din Riga, iar primul lot de bancnote a fost pus în circulație în anul 1661. La începutul primului mileniu, în China existau „bancnote” formate din bucăți de stofă, purtând pe ele o stampilă oficială.

Florile reacționează la sentimentele omului. Un experiment cu două ghivece de flori a demonstrat că floarea căreia i se adresau cu dragoste și tandrețe se dezvoltă de minune, în timp ce planta care era lipsită de afecțiune se ofilea. O altă experiență cu o specie de arbuști a demonstrat că tratamentul zilnic cu o melodie calmantă de flaut, între 5 și 6 dimineață, a adus la un spor de 25% în înălțime și de 50% în numărul de frunze. Stresul este, așadar, nefast nu numai oamenilor, ci și plantelor.

Restaurant este un cuvânt latin foarte vechi. În Roma antică de la începutul erei noastre, ziua se încheia cu vizita băii publice. Aceasta era dotată cu un teren de sport, o sală de masaj, prin care trebuia să treci înainte de baie, unde se făcea uz de o nouitate importată din Galia: săpunul. După aceasta, se înota în apa rece din piscină, se ungea cu ulei și se trecea în sala de jocuri, în cea de conversații ori în restaurant, pentru a-și restaura forțele. Aici se mâncă stând întins pe triclinium, un fel de divan cu trei locuri, ținând brațul stâng rezemat pe pernă, pentru a sprijini capul și pentru a-și odihni corpul.



TÂRZIU, CÂND ZĂPEZILE SUNT ALBASTRE

(fragment)

Băiatul se numea Bănică, iar cățelul, pentru că fusese prins de două ori cu botul într-o crătiță, primise porecla Tocănel.

Era în februarie, ninsese o zi și o noapte – acum zăpezile acopereau geamul până la două palme de marginea de sus a cercevelelor și ei sedea în odaie: Bănică în pat, iar Tocănel lângă ușă, vîrât într-un ciorap de lână, căruia băiatul îi deșirase laba, transformându-l astfel într-un costum, pe care cățelul îl privea cu mândrie ori de câte ori ieșea afară în aer. Soba frigea – ardeau în ea lemn de brad cu miros de cetină – și undeva, într-o spărtură a peretelui, cânta un greier, parcă bătându-și joc de vîntul care gonea pe sub streșini, răsucind zăpada și aruncând-o peste coama salcâmilor.

– Tocănel, zise Bănică, ținând ochii închiși, moleșit de căldură, spune-i ticălosului ăla să tacă!

– Eh, dac-aș ști unde e! făcu Tocănel.

O pasare trecu pe la geam, atingându-l cu vîrful aripiei.

– Parcă bătut cineva, spuse Tocănel.

– O vrabie. A trimis-o cocoșul de lemn de pe stâlpul porții. L-au îngropat zăpezile, îngheată.

– Și e prietenul nostru, spuse Tocănel. Astă-toamnă, când se culegeau viile, te-aș suiat în spinarea lui și te-a dus să culegi nuci din podgorie.

– Nu e chiar așa, răspunse Bănică, te-am mintit. M-am suiat în spinarea lui și m-a dus în luncă, unde s-a întâlnit cu toti cocoșii de lemn din sat. Era lună plină și ei toti sedea roată în jurul salcâmului unde-am stat noi o zi ca să prindem iepuri. Erau acolo și douăzeci de puișori și ei voiau să-i învețe să zboare...

– Până una-alta degeră cocoșul. Și nici albinele n-o duc mai bine. Ai vreo idee cum să le scăpăm?

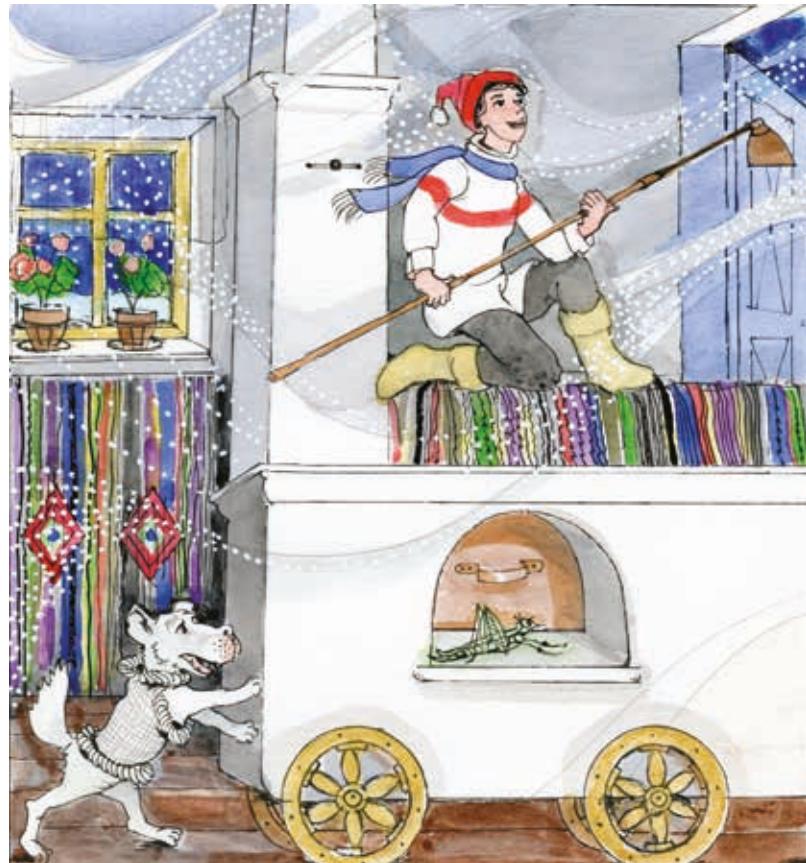
– Da, zise Bănică, intră sub pat și dă-mi roatele de la căruț.

Tocănel se strecu să sub pat și rostogoli roatele în mijlocul odăii.

– Greierul e aici, se auzi vocea lui, ce fac, îl plesnesc?

– Lasă-l, răspunse băiatul, ne răfuim noi cu el mai târziu.

– Măcar să-i cărpesc o lăbuță, ceru Tocănel.



– Lasă-l, domnule, când îți spun, și ieși afară!
Tocănel se supuse.

– Apucă roatele, zise Bănică. Eu ridic soba și tu să fixezi roțile dedesubt. Așa, făcu el opintindu-se, ai grija să nu-ți cadă vreun bob de jar pe blană.

Bănică ținu soba în brațe și Tocănel îi puse roțile. Când sfârșiră, băiatul era roșu de cățăta chin, iar Tocănel se trase lângă perete și căscă gura ca prostul.

Bănică luă vătraiul și făcu semn să i se deschidă ușa. Înainte de a scoate soba afară, se opri un moment și zise:

– Hei, ticălosul ăla care căntă mereu și-mi strici somnul, dacă vrei să n-o pătești, vino cu noi!

Dându-și seama că n-o să-i fie moale dacă se ascunde, greierul veni țopăind și intră în buzunarul băiatului.

Gata, spuse el, și împinse soba cu vătraiul în tindă și de acolo în curte.

Zăpezile înalte cât malul, întărite de ger și de vînt, începură să sfârâie și să se înmoie.

Ilustrații: Alexei COLÂBNEAC

**Urmare din pag. 12**

– frumos la suflet sau la exterior, frumos la fapte sau la vorbe, – contează să fim deschiși și să acceptăm și frumosul celor din jur.

Frumos înseamnă să fii original, să gândești pozitiv și să te bucuri de fiecare răsărit de soare, să fii mulțumitor pentru ceea ce ai și să muncești răbdător pentru ceea ce-ți dorești. Sufletul nostru e casa noastră și ceea ce depozităm în el ne va însobi mereu. Frumosul tău e doar al tău și nimeni nu poate vedea lumea prin ochii tăi aşa cum nici tu nu poți vedea lumea prin ochii altora.

Dumitrița CHIRIȚĂ
Ignăței, Rezina

Punctajul acumulat de participanți la etapa a II-a:

38 de puncte: Teoctista COLȚA (9,9,10,10), Cărpineni, Hâncești.

37 de puncte: Sanda POSTICA (8,9,10,10), Bardar, Ialoveni.

36 de puncte: Nadina URSU (7,10,10,9), Lozova, Strășeni.

35 de puncte: Ion LATU (8,8,10,9), Orhei; Dumitrița CHIRIȚĂ (7,9,10,9), Ignăței, Rezina; Maria NINICU (7,9,10,9), Orhei.

34 de puncte: Mihaela MITCO (8,9,8,9), Alexandra COTUNĂ (6,10,9,9), Cușmirca, Șoldănești.

32 de puncte: Stela RĂULEȚ (5,9,10,8), Corjova, Dubăsari; Zarina BUTCU (7,8,9,8), Pepeni, Sângerei; Alina LUPUȘOR (5,9,9,9), Ustia, Glodeni.

30 de puncte: Alexandrina TÎLTU (7,7,9,7), Cotujești Mari, Șoldănești.

28 de puncte: Nadina NICOLAESCU (6, 8, 6, 8), Lozova, Strășeni; Daniela REPEȘCO (3, 7, 9, 9), Vădeni, Soroca.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 28 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Urmare din pag. 13

aeriene, cu care absorb apă. De asemenea, există plante parazite care trăiesc pe contul altor plante (vâscul). 3) Plantele carnivore – au învățat cum să obțină minerale din insectele pe care le ademenesc în organe speciale pentru a le prinde și dizolva. Exemple de astfel de plante sunt: Drosera, Stylidium, Nepenthes, Heliamphora etc.

Punctajul acumulat de participanți la etapa a II-a:

29 de puncte: Ionela PILCHIN (10,9,10), Satul Nou, Cimișlia;

26 de puncte: Cristina PLOTNICOV (10,10,6), Văsieni, Ialoveni;

24 de puncte: Teocista COLȚA (8, 9, 7), Cărpineni, Hâncești;

23 de puncte: Cristina DARII (10,8, 5), Văsieni, Ialoveni;

21 de puncte: Andreea IOVU (10,7, 4), Bardar, Ialoveni;

19 puncte: Marinela URSU (7,7,5), Lozova, Strășeni;

18 puncte: Zarina BUTCU (8,5,5), Pepeni, Sângerei;

17 puncte: Mihaela MITCO (6,6,5), Cușmirca, Șoldănești.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 17 puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

**COADA IAZULUI****Mircea ANDREI**

Rubrică susținută de Maia BĂNĂRESCU, Avocat al Poporului pentru drepturile copilului (Ombudsman)

REGULILE DE SIGURANȚĂ

*J*n presă și pe rețelele de socializare apar tot mai des știri despre copii dispăruti și îmi dau seama cât de lipsiți de siguranță suntem în timp ce mergem și ne întoarcem de la școală, chiar și atunci când ieșim în curtea blocului.

Cum putem proceda în situațiile suspecte?

Mădălina B., 14 ani

Chișinău

Mădălina, evident cea mai bună variantă de protecție este însotirea unui copil de către un adult până la vîrstă de 10-12 ani. Cu regret, nu totdeauna este posibil acest lucru. Astfel, trebuie să cunoști cum trebuie să procedezi în situații care pot să-ți pună viața, sănătatea și securitatea în pericol.

În primul rând, roagă-i pe părinții tăi să te însotescă în drumul către și dinspre școală, atunci când este posibil. Pentru situațiile când nu este posibil, întrebă-i pe părinți cum trebuie să te comporti și ce reguli de siguranță ar trebui să urmărești. Încearcă să nu intri în contact cu persoane necunoscute, să nu stai prea mult în drumul către și dinspre școală și să folosești căi deschise, pe care merg mai mulți oameni. De asemenea, să mergi în grup cu alți colegi. Dacă ai nevoie de ajutor, solicită-l de la orice persoană care trece pe alături. Este obligatoriu să comunicări părinților despre programul tău, unde mergi și cu cine.

În cazul în care ai observat ceva suspect, cineva de urmărește, cineva din colegi sau alte persoane te-au ofensat sau ai primit propunerile indecente, inclusiv on-line, numai decât comunică părinților, dirigintelor sau unei persoane adulte în care ai încredere.

Rubrică susținută de Constantin OLTEANU

CITIUS, ALTIUS, FORTIUS!

*C*eea ce se poate desluși cu ușurință e că timpul pe care îl trăim ne ține aproape unul de altul și că umărul nostru simte undeva pe aproape un umăr, chiar dacă am tot scris pe foi, pe pereti, pe sticla, pe asfalt – pe tot ce se poate scrie: *Păstrați distanța*. Dar am rămas aproape.

Zicem aproape, având ca argument scrisorile voastre, scrисori prin care sunt „nimicite” întrebările formulate pentru prima etapă. De fapt, aceasta și ne-am dorit. Ne-am dorit răspunsuri corecte și ne dorim să fim cât mai mulți.

ETAPA a IV-a:

1. Ce medalie a obținut luptătoarea Anastasia Nichita în finala Cupei Mondiale de la Belgrad? (5 puncte)

2. Ce sport a ales Mick Schumacher, fiul lui Michael Schumacher? (4 puncte)

3. Ce număr era scris pe maioul lui Maradona? (3 puncte)

Așteptăm răspunsurile voastre timp de 20 de zile de la apariția revistei.

Răspunsurile corecte la etapa I:

1. În primul meci selecționata Republicii Moldova a reușit o remiză – 1:1.

2. Djoković a lovit cu mingea o arbitră de linie, în consecință fiind eliminat din turneu.

3. Belarus este țara care a decis să nu întrerupă campionatul intern de fotbal în perioada crizei pandemice.

Punctajul acumulat de participanți la etapa I:

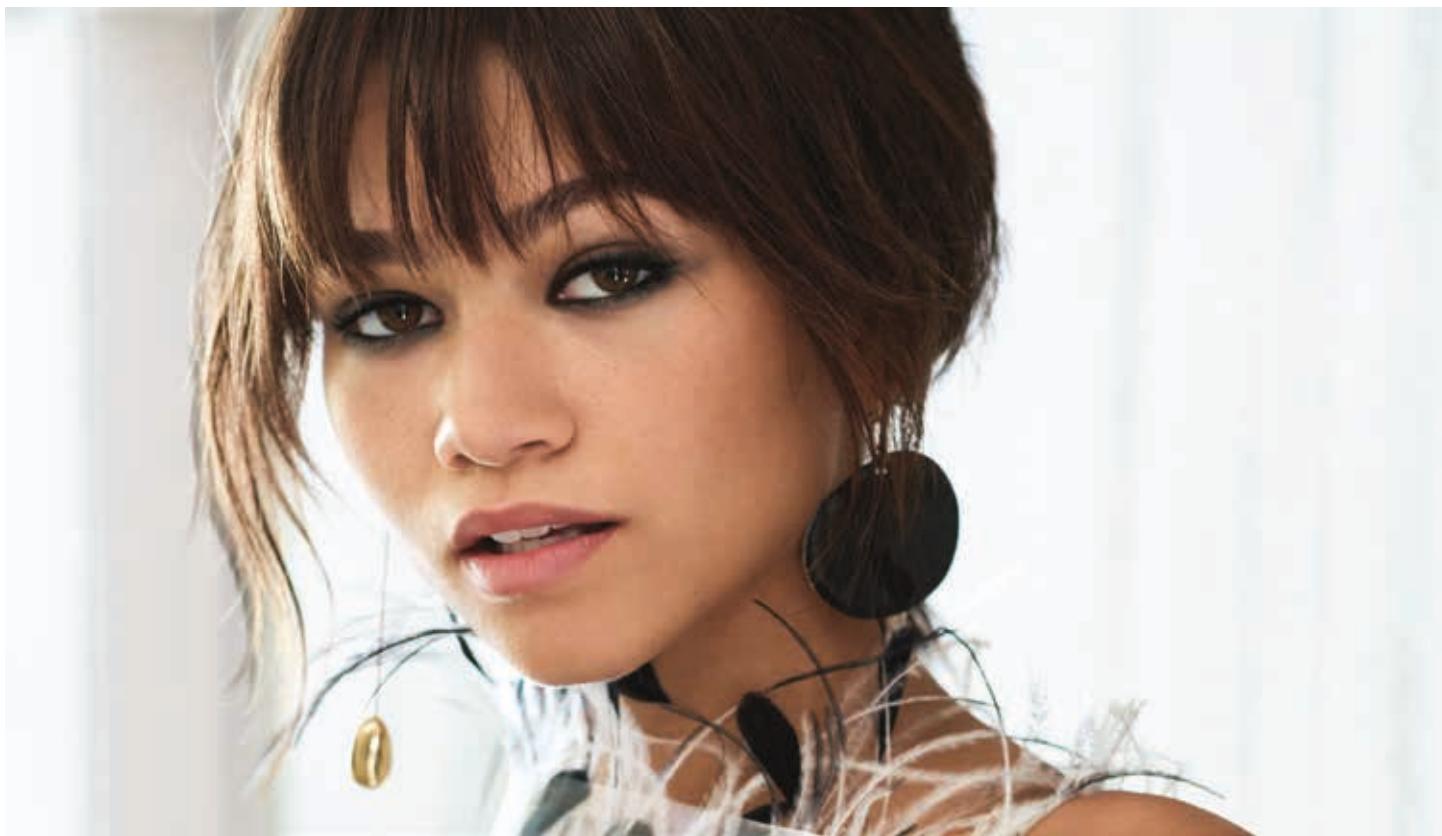
12 puncte au acumulat: Nadina NICOLAESCU, Lozova, Strășeni; Nicolae și Cătrin GORINCIOI, Holercani, Dubăsari; Nicolae NEGREI, Chișinău și Oleg VZOROV, Bălți.

Urmează Dumitru CREȚU, Cărpineni, Hâncești, cu 9 puncte și Zarina BUTCU, Pepeni, Sângerei, cu 4 puncte, dar cu multă sansă să reducă din diferență.

Numele participanților care au acumulat mai puțin de 4 puncte nu au fost publicate, însă vom ține cont de ele la bilanțul final.



ZENDAYA



Zendaya Coleman (1 septembrie 1996) este o actriță și cântăreață din SUA. A cunoscut prima dată faima în 2010, alături de colega ei Bella Thorne, în serialul de comedie *Shake It Up*. De atunci, a apărut în filme cu bugete impresionante, precum *Spider-Man: Homecoming* și *The Greatest Showman*. Pe lângă serialul ei de succes, Zendaya și-a împrumutat vocea filmului artistic de animație *Pixie Hollow Games*. De asemenea, a avut apariții cameo în seriale precum *A.N.T. Farm* și *Good Luck Charlie* și a jucat cu Thorne în filmul artistic *Frenemies*, din 2012.

Revine la Disney cu filmul *Aplicația*. Acesta prezintă povestea lui Zoey (16 ani), elevă eminentă și dansatoare desăvârșită a cărei viață ia o turură neașteptată atunci când trebuie să se adapteze cu o nouă școală, o nouă trupă de dans, un tată vitreg, trei frați bătăuși, dar, mai cu seamă, un câine neascultător.

Ambii ei părinți sunt profesori și ea admite că, dacă nu ar fi actriță, probabil ar fi profesoară ca ei. Numele ei în Bantu înseamnă *a mulțumi*. Zendaya își dătorează înfățișarea exotică părintilor ei: tatăl ei este afro-american, iar mama germano-scoțiană. S-a născut mătușă, din moment ce frații și surorile ei mai mari aveau deja copii. Inițial, numele ei era Chenda-ya, dar tatălui ei îi plăcea litera Z, așa că l-a schimbat în Zendaya. Are o mulțime de porecle, inclusiv Zen, Boo și Daya.

Zendaya cântă la pian de la o vîrstă foarte fragedă. În afară de dans, actorie și muzică, are o pasiune uriașă pentru modă. Este vegetariană. Are un cățel schnauzer pe nume Midnight. Desertul său preferat este înghețata de cafea. Sportul preferat – baschetul. În timpul liber, adoră să scrie poezii și să deseneze. Mottoul ei: *Nu uita să zâmbești*.

Actrița le admiră pe Beyoncé, Oprah, Rihanna și Michelle Obama, însă modelul ei în viață este mama sa.

Zendaya a scris și o carte intitulată *Between U and Me: How to Rock Your Tween Years with Style and Confidence*, în care își împărtășește viziunea despre toate, de la modă la prietenie și importanța urmării visurilor. Visul ei e să lanseze o linie de îmbrăcăminte.

În septembrie 2020, Zendaya a câștigat Premiul Emmy în nominalizarea *Actriță principală într-un serial dramatic* pentru rolul pe care îl interpretează în *Euphoria*, devenind astfel cea mai tânără actriță care a câștigat acest premiu.

Zendaya este recunoscătoare pentru fanii ei. Totodată, celebritatea a venit la pachet cu anumite probleme. De exemplu, actrița simte presiune cât privește postările ei pe retelele de socializare.

Ana BRADU



VICTOR STERPU

Performanțele înregistrate de către sportivii noștri pe arena de judo în luna noiembrie a anului 2020 au fost cap de afiș. Pe 9 noiembrie, Victor Sterpu a câștigat medalia de aur la Europenele U23, iar pe 20 noiembrie, același sportiv a cucerit aurul la Campionatul European printre seniori. Judocanul Victor Sterpu a devenit campion european de seniori la Praga, obținând cinci victorii în limitele categoriei de greutate 73 kg. La 21 de ani este o performanță de invidiat, care presupune multă muncă, disciplină și dăruire.

Născut la 14 iunie 1999, absolvent al Liceului-Internat Republican cu Profil Sportiv din Chișinău, judocanul concurează la proba masculină de 73 kg la campionatul mondial de Judo din 2018 de la Baku, Azerbaidjan.

În același an câștigă bronzul la proba masculină de 73 kg la Marele Premiu de Judo 2018 de la Haga, Olanda.

Sterpu, care în 2019 a devenit campion european U20, de data aceasta s-a confruntat cu belgianul Jeroen Casse, germanul Igor Wandtke, austriacul Lukas Reiter și elvețianul Nils Stump, iar în finală l-a învins prin ippon pe georgianul Laşa Šavdatuașvili, campion olimpic în 2012 și medaliat cu bronz la JO din 2016. Astfel, judocanul moldovean, care deținea încinte de rezultatul impecabil de la Praga locul 26, va urca în clasamentul mondial, având șanse reale de a se califica la Jocurile Olimpice de la Tokyo. Antrenorul său, Valeriu Dumincă, afirmă după competiție: „Am avut emoții de nedescris. Pentru prima dată în istorie judo-ul moldovenesc a obținut medalia de aur. Motivându-l pe Victor să nu renunțe, îi aduceam aminte că cel mai mare adversar în acest moment îi este propria persoană”.

Victor Sterpu, alături de colegul său Denis Vieru, care în prima zi de concurs a cucerit medalia de bronz, vor participa la un Master în Qatar, unde se vor întâlni cei mai buni 36 de judocani din lume.



Ministerul Educației, Culturii și Cercetării îi declară cei mai buni sportivi ai anului 2020 pe luptătoarea Anastasia Nichita (campionă europeană 2020 și medalia de aur la Cupa Mondială) și pe judocanul Victor Sterpu; cei mai buni antrenori fiind aleși Tudor Cîrlan și Valeriu Dumincă. Victor Sterpu mărturisește: „Anul 2020 mi-a adus o mare bucurie, dar pentru mine va însemna ceva mai mult dacă voi urca pe podium la Jocurile Olimpice”.

Rămânem cu ochii pe sportivii noștri, capabili de performanțe uluitoare, urându-le succes și perseverență.

Daniela CODREANU



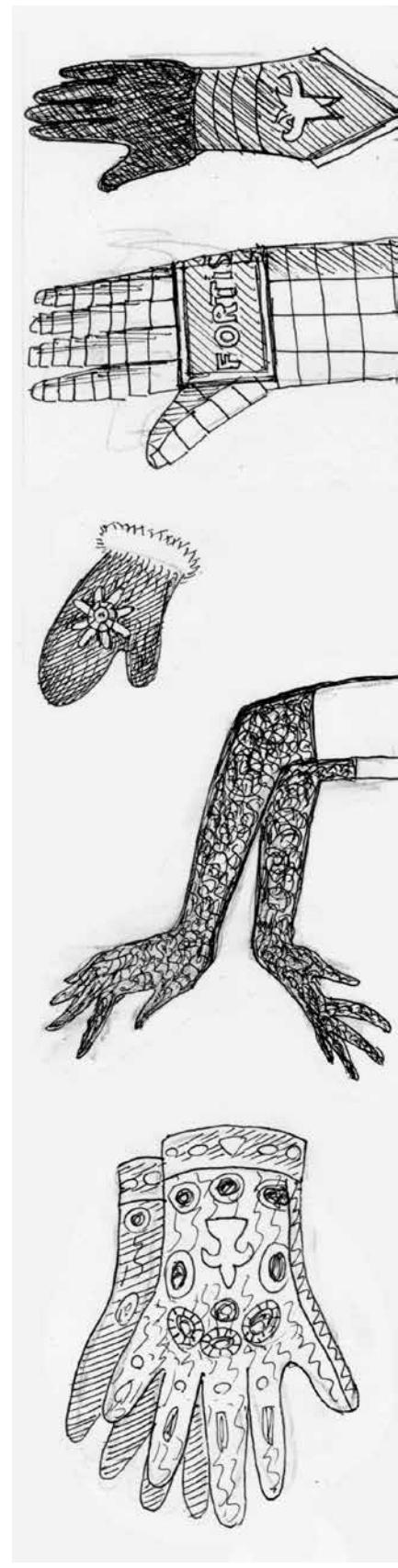
MĂNUŞILE, ATÂT DE ANTICE

Că și multe alte inventii ale omenirii, nici mănușile nu au un „părinte” bine stabilit. Putem doar sănui că, inițial, mâinile erau protejate de frig sub blănurile aruncate pe corp. Apoi, mult mai târziu, mâinile erau încălzite în mânecele lungi. Când și în ce circumstanțe au apărut mănușile ca obiect aparte al vestimentației? Un răspuns nu are nimeni. De aceea istoria lor începe de la primele documentari, ajunse până azi. Oricât ar părea de straniu, acestea tin de regiuni cu climă blândă, unde, să ar părea, se putea trăi și fără mănuși. Indicii despre utilizarea mănușilor în Grecia antică apar în *Odiseea* lui Homer (sec. IX î. Hr.), ele având rolul de a proteja mâinile de ghimpi în grădină. O altă mărturie a fost descoperită în mormântul lui Tutankhamon (sec. XIV î. Hr.) – o pereche de mănuși, cu cinci degete, să fi fost un atribut al viței nobile a faraonului. Altă, cu două degete, se presupune că era folosită pentru a trage cu arcul. În Persia, împăratul Cirus cel Tânăr (sec. V î. Hr.) a dispus executarea câtorva verișori, care au îndrăznit să vină la palat fără mănuși – mâinile erau considerate principala sursă a energiilor vrăjitoare. În Roma antică aristocrația era convinsă că bucătele fierbinți pot fi consumate doar purtând mănuși de în, pentru că nu se frige – furculița încă nu era cunoscută.

Treptat, mănușile devin un accesoriu de modă printre doamnele aristocrate (sec. XIII d. Hr.), dar și un simbol al puterii religioase: papilor, la investire, li se înmâna și o pereche de mănuși și un inel scump, care se punea deasupra pe un deget. Cu timpul, mănușile devin un accesoriu important al cavalerilor. Realizate din piele, ele protejau mâinile în lupte de răni ușoare. Iar cele din țesături fine erau un simbol al nobilării. Se zice că Napoleon Bonaparte era un mare amator de mănuși – avea în garderoba să peste două sute de perechi.

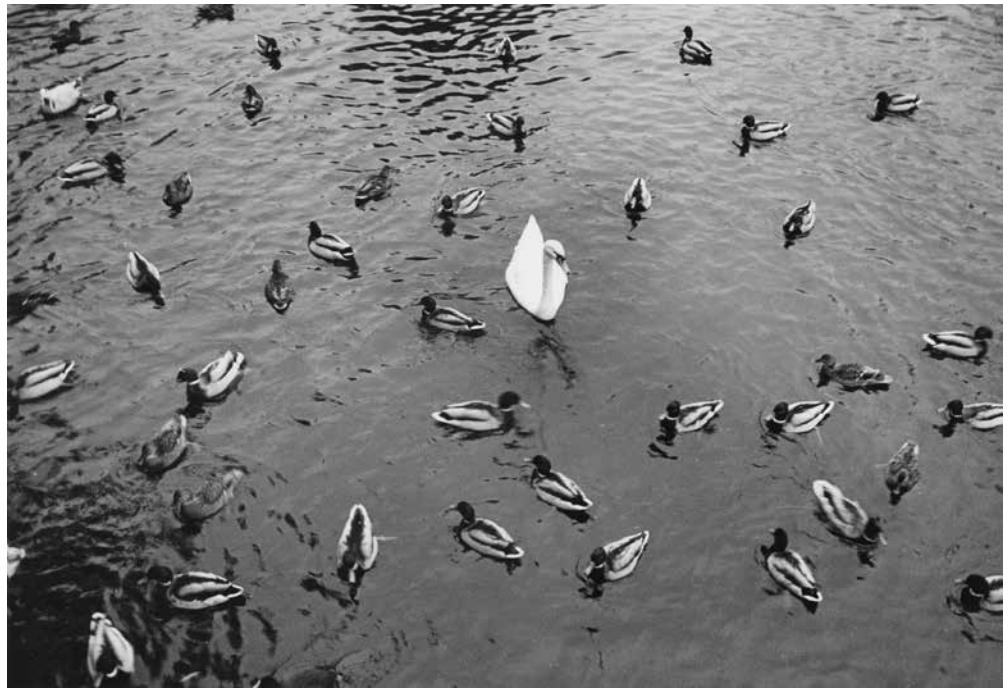
Pe lângă eleganță, simbol al nobilării, puterii, al purității în ritualuri religioase, pe lângă multiplele utilități banale, mănușile căpătăseră și niște simbolisme importante: la promovarea în funcție a unui funcționar, acestuia i se înmâna și o pereche de mănuși. Frumos, dar puțin pentru a respecta codul (Anglia, sec. XIX) de purtare a mănușilor de către domni – aceștia urmău să și le schimbe de 6 ori pe zi! Iar o mănușă aruncată de un domn la picioarele altuia însemna că ultimul este provocat la duel. Mănușile au generat o industrie veritabilă: meșterii de mănuși utilizau cele mai diverse materiale – pânză de mătase și in, piele, dantelă, le croșeteau, le înfrumusețau cu fir de aur, perle, bijuterii pentru persoane speciale, inventau mecanisme de cusut. Meseria aceasta nu era în puterea oricui. Meșterii se asociau în bresle, cea mai veche, care încă există, luând naștere în Franța, în sec. XIII. Chiar și marele Leonardo da Vinci și-a încercat imaginația, proiectând mănuși speciale pentru înnotători.

Mănușile de azi sunt atât de diverse, atât de nelipsite, atât de utile! Portarul de fotbal nu ieșe pe teren fără mănuși speciale, la fel ca și pilotii de curse, jucătorii de hochei, motocicliștii, astronauții, sudorii, pescarii, metalurgiștii... Să nu uităm nici de mănușile de box. Mănușile au devenit indispensabile în protecția muncii – de la grădinărit la munca astronauților pe orbită. Pentru ultimii sunt vitale – fără mănuși nici vorbă de ieșire în spațiul cosmic. Pentru elaborarea și perfecționarea lor se cheltuiesc sume enorme, căci după aparența lor simplitate se ascund tehnologii de vîrf. Să fie ermetice, termoizolante, sigure, și să ofere posibilitatea de a opera cu instrumente diverse. Încercați să lucrați cu o șurubelnită sau să scrieți cu un pix, purtând mănuși voluminoase. În prezent sunt deja elaborate mănuși inteligente, wireless, ce permit dirijarea robotilor cosmică doar prin gesturi. Valoarea unui exemplar de mănușă devine exorbitantă, drept consecință a purtătorilor acestora și a evenimentelor la care au fost folosite. Un record care pare să fi imbatabil l-a stabilit mănușa argintie, purtată de regele muzicii pop Michael Jackson, la interpretarea unei piese și a dansului *Moonwalk* pe scenă în 1983: la o licitație, aceasta a fost procurată cu 420 de mii de dolari! În ultimul timp deosebit de solicitate au devenit mănușile de nitril, de unică folosință, menite să ne protejeze de infecții. Producerea lor a crescut enorm. În doar trei luni (septembrie-noiembrie 2020) profitul net al celui mai mare producător din lume, compania *Top Glove* din Malaysia, a atins cote incredibile: fiecare dolar investit aducând peste 20.



Iurie SCUTARU, doctor în științe

Violeta ZABULICĂ



STRĂINA



ADOLESCENTA CU OCHELARI

Urmare din pag. 15

Toată viața mi-am consemnat în formă de versuri ceea ce trăiam, dar nu arătam nimănui. Le-am spus notații lirice, nu poezii, nu poeme. Limba, în esență ei, este poezie și muzică, iar dacă ești îndrăgostit de limbă și ea te-a ales să-i fii servitor, îți oferă trăiri frumoase, pe care trebuie să le ascultă... și să le notezi. Eu am avut slăbiciunea să notez aceste consemnări lirice. În 2006 le-am prezentat la o editură și astfel a apărut carteia *Tipăritul lăstunului*, ediție alcătuită de Andrei Turcanu.

— **Aveți vreo creație proprie la care țineți în mod deosebit?**

— În activitatea mea literară am traversat două perioade: perioada ascensiunii și cea a declinului. Perioada ascensiunii o constituie romanul *Zbor frânt*, care s-a bucurat de public, având un ecou sonor. După care am pierdut-o pe mama, încercând să scriu două romane, pe ambele le-am abandonat din cauza sănătății – două atacuri de cord. Un titlu era *Moartea albinei* și cel de-al doilea *Femeia cu buzele albe*. Din ele rămân doar două nuvele: *Pădurea albastră și Cel de-al treilea dacă ar fi fost acolo*. În 1968 am pornit să scriu *Noaptea a treia*, un roman răscolitor, finalizat în 1970. La publicare este tăiat și cenzurat. *Noaptea a treia* a stat vreo douăzeci de ani în manuscris, reapărând cu titlul *Viața și moartea nefericitului Filimon sau Anevoieasă cale a cunoașterii de sine*. Această operă consider că este apogeul creației mele, cea mai semnificativă, consistentă, valoroasă și... mult durată.

— În 2016, la *Cartier* apare *Tata Vasile în 73 de episoade și XIV scrisori*, „scriitorul satului” sau „jălbașul satului”, un personaj complex, cu un simț al umorului ieșit din tipare și înzestrat cu harul povestirii. De ce această operă a fost „un exercițiu de memorie” pentru dvs.?

— În anii aceștia târziu sunt în permanență preocupat de tot ce am trăit pe lumea astăzi. Am considerat de datoria mea să scriu despre tatăl meu, pentru că într-adevăr a fost un personaj picăresc. *Picaro* este un gen de roman spaniol de aventuri cu personaje pitorești. De mic copil, pe lângă cărțile pe care le citeam, auzeam povestile din viața tatălui meu și ele s-au suprapus cumva, iar eu aș fi realizat o carte care exista deja în mine. Același lucru l-am făcut și cu mama mea. În 2019 vede lumina tiparului într-o formulă deosebită carteia *Mama. Casa. Pământul* sub forma dialogării cu mama. Mă bucur că am avut parte de atâtea zile ca să realizez aceste cărți despre părintii mei, și prin acestea eu îmi fac misiunea de a mărturisi despre epoca pe care am trăit-o împreună.

— **Stimate domnule Vladimir Beșleagă, ați avut forțe de a vă dedica scrisului în acest an de pandemie?**

— În acest an dificil am editat trei cărți pe cont propriu. Guvernul alocă finanțare de carte odată la trei ani. Vezi doar că nu prea am timp să aştept să fiu finanțat, căci nu am atâtă ani înainte. Prima carte cu-

prinde note la zi, cu titlul *Nughe sau Cartea nimicurilor*. Cea de-a doua e un pseudojurnal dedicat unui talent plecat prematur dintre noi – Steliană Gramă, intitulată *Ochii Stelianei*. A treia ediție la care am muncit cu sărg este *Trei zile cu Igor Vieru*. În 1987 am suferit o mare tragedie, l-am pierdut pe fiul meu, Sandu, de 23 de ani. Fiind într-un șoc total, am zăcut luni de zile în spital. Revenit acasă, nu credeam să-mi mai pot aduna puterile... La un moment dat, am găsit în biblioteca mea un album semnat Igor Vieru. Răsfoind imaginile, am dat de renomul tablou *Vânturi basarabene* – o moară de vânt sus pe un deal, dărâmată de vremuri, cu aripile rupte... doar carcasa. Destinul Basarabiei în timp și secole distrus. Am văzut în acest simbol soarta mea. și mi-am zis că trebuie să merg la Igor Vieru și să-mi împărtășesc durerea cu el. Nu era la Chișinău, l-am găsit la Cernoleuca muncind bolnav la o expoziție. Aveam cu mine un reportofon și l-am înregistrat cu vocea lui sacadată depânându-și viața prin amintiri. Am vorbit trei zile și trei nopți, adunând ore întregi în câteva casete. Era vara lui 1987. În 1988 Igor Vieru a decedat și nu a mai reușit să-și vadă expoziția la care lucrase, fiind expusă ulterior la Muzeul de Istorie. Peste ani am descifrat acele dialoguri, întâmplări, nuvele.

Tot în această perioadă mi s-au copt *Cărțile copilăriei mele și Pățaniile copilăriei mele*.

— **Cărțile dvs. nu au scăpat de cenzură, și totuși afirmați că: „Cenzura adevărată e în sine însuși. Se numește: exigență, verticalitate, moralitate, adevar”...**

— În regimul vechi funcționa cenzura ideologică, precepte foarte dure, iar noi ne bucurăm că ne-a fost dat să ne formăm ca autori în perioada primei liberalizări a regimului social-cultural, după moartea lui Stalin. Dacă noi am fi fost din generația precedentă morții lui Stalin, ne-am fi numit ratați și nimicuri. Prin urmare, am crescut, având contact cu literatura română de valoare. Astăzi cenzura a dispărut, fiecare scrie ce vrea, uneori se depășesc limitele decentei, se trece la cinism și obscenitate. Am convingerea că principiul moral este principiul de bază al literaturii.

— **Ați fost deputat în primul Parlament al Republicii Moldova. Politica v-a ajutat în creație sau combinația lor ține de genul cantemirian struțo-cămilă?**

— Am ajuns deputat după multe presiuni din partea colegilor, iar în primele cinci luni am văzut ce înseamnă politica în mare parte – e luptă pentru avere și putere.

— **Aveți un pronostic pentru viitorul Republicii Moldova?**

— Statul Republica Moldova, nu comunitatea ca societate civilă, e format de alții, de alte centre de politică. Eminescu are un studiu serios despre influența austriacă asupra românilor din principate și spune așa: *Statul este produs natural*. Republica Moldova e un stat format de alții din interes și scopuri strategice, tocmai de aceea, devenind independent, nu se poate consolida ca stat.

— Vorbeați într-un interviu despre obsesia căutărilor: „aici s-au răsfrânt căutările mele din adolescență de a găsi frumusețea limbii, de a descoperi literatura înaintașilor, de a căuta pe frații mei, pe colegii, pe prietenii mei, cu care să mă adun și să fac ceva pe lumea asta... De unul singur nu poți să faci nimic pe lume, trebuie să cauți pe ai tăi, cu care să mergi umăr la umăr”. V-a reușit acest lucru?

— Parțial. Noi am reușit în perioada primei liberalizări în cadrul sistemului totalitar comunist să valorificăm literatura, de atunci păstrându-se o seamă de cărți și autori. Încoace, după '90, creația literară, teatrală, a artiștilor plastici s-a simțit în largul ei. În pofida greutăților, generația mea a avut forță de creație și de spirit, lucru de care mă bucur și sunt mândru.

— Afirmați că cea mai mare taină este omul. Ati reușit de-a lungul timpului să descifrați această enigmă?

— O știam încă de la Dostoievski, care a pătruns firea umană până în adâncuri. Omul lui Dostoievski avea Dumnezeu. Prin om se manifesta Dumnezeu. După ce a fost detronată Divinitatea, omul a devenit mărunt și acum nu mai este o enigmă, ci o victimă. Foarte rar când întâlnesc oameni integri, care nu s-au lăsat distrui, viață ori simplificații. Am pierdut credința, misterul, transcendența, și am devenit mecanici. Acum suntem în proces mare de robotizare. Cu cât omul era mai firesc și mai sărman, cu atât era mai frumos și mai curat, cu cât o duce mai bine și are de toate, cu atât el decade și coboară în animalitate.

— Viața omului pe pământ este un zbor frânt sau nu?

— Ființa omului pe pământ este tragică. Pe fiecare în parte ne așteaptă o moarte/ Numai întregul popor este nemuritor.

— Acum câțiva ani v-am admirat și pe patine. De unde această pasiune?

— Cum am locuit pe malul unui pârâiaș, am avut parte de gheță, care e fantastică, lucru ispititor. Toată iarna acolo îmi pierdeam timpul. La bătrânețe, în ultimii ani, iernile își fac de cap, lacurile nu mai îngheță și, drept urmare, nu mai merg la patinat. E un sport care fortifică organismul, ca și mersul pe jos, e o sursă de sănătate.

— Critica literară vă desemnează drept unul dintre cei patru scriitori canonici ai Republicii Moldova. Ce mesaj aveți pentru Tânără generație, împărtimită de frumos și pentru condeierii-debutanți de astăzi?

— Invit autorii tineri să se cultive, să se perfectioneze ca oameni de cultură și să muncească, ajutând acest neam să se limpezească și să-și vină în fire. Scrieți lucrări autentice, căci acum se face multă literatură, dar care nu vizează nevoile și necazurile poporului nostru.

Pentru NOI — Daniela CODREANU
Interviu integral îl găsiți pe site-ul revistei NOI

Urmare din pag. 21

S-au acceptat toate variantele corecte ale răspunsurilor.

Din lipsă de spațiu, publicăm doar numele participanților care au acumulat minimum 33 de puncte. La bilanțul general însă vom ține cont de punctajul tuturor participanților.

Dragi elevi! Fiți atenți la sarcinile formulate! Vedeti ce este un eveniment/un proces/un fenomen și ce este un acord (document și nu eveniment)/ o reformă/o sursă. Vă reamintim: răspunsurile trebuie să fie individuale, originale și complexe.

abonament

NOI – O PRIVIRE DIN COPILĂRIE SPRE VIITOR

*D*ragă prietene,
NOI este revista care poate vorbi simplu despre lucruri complicate. Citește număr cu număr și viața ta va deveni mai frumoasă și mai interesantă.

Abonându-te la NOI, te asiguri cu un adevarat ghid pe tărâmul creației literare, plastice și fotografice, dar și al autorealizării. Poți miza pe echipa redacțională, pe specialiștii asociați și pe toți cititorii care sunt gata să te asculte, să te înțeleagă și să-ți dea un sfat.

Colaborarea noastră este una deschisă — în paginile revistei poți găsi: literatură și spiritualitate, ecologie și investigații tehnice, profesii și probleme psihologice, teatru, muzică și cinema, sport și curiozități...

Revista NOI apare lunar, inclusiv în vacanța mare, fără numere comasate.

Nu ezita să te abonezi pentru următoarele 10 luni ale anului 2021.

Fiecare dintre colegii tăi merită un abonament la revista NOI. Îndeamnă-i să se aboneze!

Ar fi bine ca în fiecare clasă să fie cel puțin un abonament la revista NOI.

Prețul unui abonament pentru 10 luni este de 200 de lei.

Indicele PM 31239.

Abonamentul la revista NOI poate fi perfectat la orice oficiu poștal.

CURIOSITATE EDIFICATOARE



Francesca TALMACI, elevă în clasa a XI-a la LT *Orizont* din Chișinău. A obținut medalia de bronz la ediția a XVI-a a Olimpiadei Internaționale de Științe pentru Juniori (Doha, Qatar).

— Cum a fost la Olimpiada Internațională de Științe pentru Juniori?

— Am avut ocazia să cunosc o mulțime de persoane din diferite părți ale lumii, toți acești tineri erau atât de diferiți și deosebiți de cultura și mediul în care am crescut, dar legați prin pasiunea pentru științe.

— Prin ce te-a impresionat orașul Doha?

— E un oraș ce se remarcă prin aspectul său modern. Biblioteca lor națională nu are bibliotecari, totul este mecanizat. Niște mașini speciale scanează cărțile și se ocupă de tot procesul. Pereții Muzeului Național al Qatarului sunt acoperiți de proiecții. Ai impresia că participi la crearea universului, că te află într-o junglă sau în adâncurile oceanului și nu într-un muzeu.

— Cum ti s-au părut concurenții?

— Se vedea că fiecare dintre ei a muncit mult, este foarte bine pregătit și competitiv față de ceilalți. Deși, până la urmă, fiecare concurează cu propria persoană.

— Ce crezi că te-a ajutat să câștigi medalia de bronz?

— Probabil, curiozitatea mea. Atunci când învățăm, o făceam pentru a găsi răspunsuri la întrebările pe care le aveam. Le sunt recunoscătoare și profesorilor pe care i-am avut. Ei au fost cei care mi-au stârnit interesul pentru științe.

— Ce loc rezervi în viitorul tău științelor?

— Cu siguranță vor continua să fie o parte din viața mea. Încă nu știu sigur în ce formă, dar voi clege o facultate ce va fi strâns legată de acest domeniu.

— Ce-ți place să faci în timpul liber?

— Sunt o persoană care mereu trebuie să facă ceva. Deci, dacă am timp liber, îl umplu cu ceva util. Mulți mă întrebă dacă nu obosesc vreodată. Eu însă tot ceea ce fac, fac din plăcere. Iar asta niciodată nu te obosește, ci îți oferă și mai multă energie.

— Care este cartea de pe noptiera ta?

— O carte mare de biologie, cu 1500 de pagini, care îmi amintește constant că mai sunt încă o mulțime de lucruri pe care nu le cunosc și mai am de învățat.

— Pentru a avea succes, de ce este nevoie?

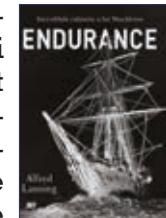
— De determinare și multă muncă. Dacă vrei ceva, trebuie să depui efort, nimic nu se obține ușor.

Pentru NOI – Iuliana SCHIRCA

Rubrică susținută de Daniela CODREANU

ENDURANCE. INCREDIBILA CĂLĂTORIE A LUI SHACKLETON. Alfred Lansing. Chișinău-București: Litera, 2019, 368 p.

Colectia *Biografii și memorii* ne propune una dintre cele mai captivante și mai dramatice istorisiri din 1914, când Ernest Shackleton pornește la bordul navei Endurance spre Antarctica, voind să traverseze continentul alb. Cum vasul rămâne captiv într-o insulă de gheăță, după sute de kilometri parcursi în apele polare, în ianuarie 1915, Shackleton face tot posibilul pentru a-și salva echipajul. Cum e să trăiesti fără lumina soarelui, fără căldură, fără mișcare – doar noaptea polară să-ți fie sfesnic? Odiseea modernă te va ține cu sufletul la gură, dragă cititorule.



LECTURA LUI DANTE. Infernul (624 p.); Purgatoriul (662 p.); Paradisul (680 p.). Laszlo Alexandru. Chișinău: Cartier popular, 2020.



Lucrarea conține varianța originală, o nouă traducere în română și comentariul pentru fiecare dintre cele 4743 de terține. „Un poem didactic enciclopedic, în care ne este prezentată la un loc întreaga ordine universală fizico-cronologică, etică și istorico-politică; ea este apoi o operă de artă care imită realitatea...” (Erich Auerbach). „Trebua să fie anul 2020. Trebuia să fie această pandemie. Covid-19. Trebuia să se mai împărtășie în această lume și celălalt virus. Virusul urii. Ca la peste o sută de ani de la prima încercare de comentariu sistemic al *Divinei comedii* să apară primul comentariu complet al nucleului canonului occidental: *Lectura lui Dante*.“ (Gh. Erizanu).

Animalele. Enciclopedie ilustrată. Volumul 2. Tudor Cozari. Chișinău: ARC, 2020, 144 p.



Seria de lucrări științifice semnate de profesorul universitar, doctor habilitat în biologie, Tudor Cozari, se completează cu volumul de față, care ne oferă informații valoroase într-o ținută grafică deosebită. Descrierea celor 11 specii de animale (vulpă, mistrețul, ariciul comun, buha, cucul, pupăza, vidra, pescărușul-albastru, găinușa-de-baltă, pelicanul comun și broasca-râioasă-brună) prezintă interes prin detaliile curioase despre comportamentul acestora, obiceiurile lor alimentare, modalități de curtare a femelelor de către masculi, felul în care își construiesc cuiburile, protejarea de dușmanii naturali etc.

DISFONIA

Te-ai întrebat vreodată de ce răgușești? Ai încercat să dezlegi acest mister și cum te luptă cu acest fenomen care îți pune vocea la încercare?

Răgușeala, numită în termeni medicali *disfonie*, reprezintă o alterare temporară a vocii. Aceasta apare indiferent de anotimp, din cauza unei viroze, alergii, a frigului, a consumului de alimente și băuturi reci, dar, totodată, poate fi o cauză a forțării vocii prin strigăt, cântat, plâns și vorbit în soaptă. Și fumul de țigară este un inamic al vocii, ceea ce înseamnă că și nefumatori, aflați într-o sală în care se fumează, în scurt timp vor simți primele semne ale disfoniei.



Răgușeala creează disconfort și devine o piedică atunci când vorbești. Vestea bună este că, în cazul în care aceasta nu pornește de la o problemă serioasă de sănătate, vocea poate fi recuperată în câteva zile, fără a apela la un tratament medicamentos.

Cel mai important tratament naturist este hidratarea. Nu se recomandă băuturile carbogazoase, la fel cum nu este recomandat consumul de lichide fierbinți sau foarte reci. Pentru hidratarea corectă, cele mai bune lichide sunt apa plată, cecaiurile din plante (mușețel, gălbenele, cimbru), sucurile naturale. De mare ajutor este laptele proaspăt și cald, îndulcit cu miere, care se va bea în multe reprise, cu înghițituri mici. Totodată, în cazul răgușelii, alimentele condimentate sunt contraindicate.

Atunci când la mijloc stă o viroză, disfonia poate fi îndepărtată cu ajutorul inhalatorilor, al compreselor cu oțet sau sare caldă în jurul gâtului și al gargarelor cu apă ușor sărată. Supraoboseala și suprasolicitarea coardelor vocale, de asemenea, duc la răgușeală. În acest caz, cel mai binevenit este repausul vocal, ceea ce înseamnă că până la vindecare trebuie să vorbești foarte puțin.

Atunci când ești răgușit, aerul din camera în care stai mai mult timp trebuie să fie cald și suficient de umed, deoarece aerul uscat irită și mai tare coardele vocale.

Răgușeala nu se tratează timp de o zi, dar nici o perioadă îndelungată. Dacă în urma acestor proceduri disonia nu cedează ușor, nu evita vizita la medic.

Rubrici susținute de Valeria PRODAN

NEAGRĂ, DAR SĂNĂTOASĂ

In timp ce unii afirmă că pâinea ar fi un aliment nociv organismului, majoritatea nu-și imaginăză o zi fără acest aliment. Pâinea este alimentul de bază în întreaga lume. Ea furnizează organismului o cantitate importantă de proteine și glucide, alimentează creierul cu nutrienti esențiali și îi oferă energie. De aceea trebuie să consumăm circa patru-cinci felii pe zi.

În prezent întâlnim o mare diversitate de pâine – din grâu, orz, ovăz sau secară, cu legume, fructe și condimente (chimen, susan, nuci etc.). Până a se face făină, bobul de grâu trece prin trei faze de prelucrare, proces din care rezultă și pâinea care ajunge pe masa noastră – albă, intermediară și neagră.

Dacă ar fi să aleg între o felie de pâine albă și una neagră, fără îndoială aş opta pentru cea de a doua. Chiar dacă majoritatea oamenilor preferă pâinea albă, cea neagră este mult mai sănătoasă și este foarte lăudată de nutriționiști. Mai mult, nutriționiștii au început să pledeze pentru folosirea pâinii din făină neagră cu adăos de tărățe sau secară. Fabricată din cereale nedecorticcate, în pâinea neagră se găsesc aminoacizi, fibre, precum și minerale, ca magneziul, calciul, fosforul etc. Datorită fibrelor, acest tip de pâine oferă satietate, regleză digestia și aruncă toxinele din organism. Până și asupra inimii are efecte uimitoare, întrucât curăță, elasticizează și protejează vasele sanguine.



Este gustoasă, aromată și sănătoasă. Totuși, oricât de mulți lauri merită pâinea neagră, aceasta trebuie consumată cu moderație. Excesul ei poate duce la scădere calciului din organism. Totodată, nu se recomandă persoanelor care suferă de gastrită.

Pâinea, ca oricare alt produs alimentar, trebuie aleasă corect. Aceasta trebuie să aibă coaja netedă, iar miezul să nu fie fărâmicios, să aibă pori și să nu fie lipicios atunci când este apăsat cu degetul, ci, dimpotrivă, să revină la forma inițială. Cu cât ingrediente sunt mai puține și naturale, cu atât mai bine. Ingredientele de bază ale unei pâini sănătoase sunt făină, apă, sare și drojdie. Tot ceea ce urmează după ele sunt aromatizatorii, conservanți și alți aditivi alimentari, meniți să-i sporească aroma, gustul și să-i prelungescă termenul de valabilitate.



BRÂNDUŞA

Brândușa de primăvară, cu numele științific de *Crocus vernus*, din familia Iridaceae, înzestrată cu culori cuprinse în gama alb-violet, este numită în Occident *straiele de aur sau roza penitentului*. În timpul Imperiului Roman, crocusul era asociat cu festivalul latin al fertilității Lupercalia. Se pare că, din această cauză, floarea de brândușă simbolizează bucuria sau fericirea tinerească.

Floarea de crocus, potrivit legendei Sfântului Valentin, semnifică, de asemenea, iubirea. Legenda spune că Valentinus era un preot și un doctor creștin încis într-o temniță, care i-a trimis fiicei



oarbe a gardianului său o brândușă. Puterile vindecătoare ale acestei flori i-au redat vederea fetei, cel dintâi lucru văzut de aceasta fiind brândușa și biletele lui Valentinus cuprinzând cuvintele „Din partea Valentului tău”.

Într-o legendă populară românească, se povestește că Brândușa era mezina împăratului Florilor, al cărui tărâm era terorizat de un zmeu nesătios care cerea an de an să i se sacrifice câte un flăcău. Ca o încununare a frumoasei vârste de 20 de ani, Brândușa s-a măritat cu un prinț ce a fost furat de către zmeu, la numai o zi după nuntă. Deși tatăl ei era hotărât să-și trimiță armata pentru a salva viața ginerelui său, Brândușa s-a hotărât să-și recapete de una singură iubitul, aşa că, după ce a reușit să-l găsească pe zmeu, s-a duelat în săbii cu el vreme de șapte zile și șapte nopți, reușind, în cele din urmă, să-l înfrângă și să-și echilibreze soțul.

BEGONIA

Begonia este o plantă perenă cu flori, al cărei nume i-a fost dat de Charles Plumier, unul din trei fondatorii botanicii, în onoarea guvernatorului coloniei franceze Saint-Domingue (în prezent Haiti).

Conform unei legende chinezești, begonia creștea în Valea Lunii Albastre, în preajma Lacului Ape Reci de Jad. Pentru lumea din afară, era o floare stranie, întâlnită numai prin noroc și nu atunci când era căutată.

Un buchet de begonii poate reprezenta darul perfect pentru cineva căruia îi ești recunosător, care a făcut un lucru bun pentru tine, pentru generozitatea pe care îi-a arătat-o. Begonia se remarcă



prin frumusețea sa particulară. Din acest motiv, poate fi un simbol al infățișării unice, de neuitat, a unui om, însă și a individualității caracterului său, a personalității sale. Oamenii își dăruiesc begonii pentru a ierta unii pe alții, a semnala că regretă greșelile pe care le-au făcut unii față de ceilalți.

CEL MAI LUNG MARATON MIGRATOR

Opasăre care a zburat fără întrerupere din Alaska până în Noua Zeelandă a stabilit un posibil nou record mondial pentru cel



mai lung maraton migrator. Exemplarul în cauză, un mascul aparținând speciei sitar de mal nordic (kuaka, în limba maori), a fost monitorizat în timpul zborului său de peste 12.000 de kilometri peste Oceanul Pacific, timp de nouă zile. Recordul precedent pentru un zbor neîntrerupt al unei păsări era de 11.680 de kilometri și a fost stabilit în 2007.

Sitarii de mal migrează din Noua Zeelandă înspre China în luna martie, făcând popas deasupra Mării Galbene pentru a se hrăni, după care pomesc spre Alaska în luna mai, unde își petrec perioada de vară. Sitarii își dublează greutatea încainte de a porni în călătorie, își sporesc numărul de globule roșii și își contractă sistemul digestiv. Ei migrează înapoi în Noua Zeelandă, în septembrie.



AZNOM: FĂRĂ „IERI”, DOAR AZI ȘI MÂINE

Ce se întâmplă când ingineri și designeri italieni talentați se lansează într-un proiect auto?

Apare pe lume un produs extraordinar, care nu o să iasă din gura sărișorului.

De regulă, mai mult de bine se va vorbi, dacă nu la superlativ. Să recunoaștem – trebuie să ai foarte mult curaj pentru a propune ceva ce ar întoarce privirile celor din jur spre țara cu cea mai mare densitate de capodopere pe patru roți la kilometru pătrat. Dar să vedem ce așa avem în mâncă.

Firma Aznom a fost fondată la Monza, în 2006, de Marcello Meregalli, pentru a produce superautomobile în serii limitate, pornind de la unele modele de serie ale altor companii. De la bun început, au colaborat cu atelierul de design auto Camal din Torino, și, în 2017, publicului i-a fost prezentat modelul supercarului Aznom SerpaS: un bipost nijel straniu, cu tente nostaljice de la competițiile sportive ale anilor '20-'30 ai sec. XX, o „barchetă”, fără portiere, fără parbriz, fără acoperiș! Aripile umflate, depășind capota și habitacul, întreaga caroserie din aluminiu. Ușoară – doar 900 kg, de parcă nici nu dispune de gardă la sol, de parcă s-ar cădea pe asfalt, cu expresia unui șarpe – anume „șarpe”, în dialectul piemontez, înseamnă denumirea sa. Dar nărăvașă, cu parametri demni de un supercar: dobată cu motor de 2,6 l, ce dezvoltă



363 c.p. la 10 300 de turări pe minut. Înălțimea e de doar 78 cm – un model pentru copii este mai înalt. Este așteptată și varianta electrică, cu motor de 200 c.p. În scurt timp, compania a venit și cu un SUV impresionant – Atulux. Impresionează motorizarea acestui sedan elitar – V8, 5,7 l și 408 c.p.



Iar dacă prefixul „super” nu le-a alinat amorul propriu, cei de la Aznom au prezentat la finele toamnei lui 2020 o hiperlimuzină, modelul Palladium. Este cert că acesta face parte din „liga aleșilor” și însuși Rolls-Royce Phantom se simte incomod în prezența lui: 6 m în lungime și 2 m înălțime, pe șasiul unui RAM 1500, 4x4, motor V8 de 5,7 l, cu două turbocompresoare și 710 c.p., care accelerează bolidul de 2,7 t până la 100 km/oră în doar 4,5 secunde. Absolut reformata hayonul, care se deschide ca un sertar. În rest – luxul fără de rezervă din habitacul, îmbinat cu dotarea cu gadgeturi, nu lasă nicio îndoială că este destinat pentru câțiva norocoși, zece la număr. Unii le consideră brutale sau chiar urăte. Dar pe cei de la Aznom mai puțin îi deranjează – la urma urmei, și Turnul Eiffel era considerat la începuturi de mulți urâciunea Parisului.

Iurie SCUTARU

MARTIE

145 de ani de la nașterea lui Constantin BRÂNCUȘI, sculptor român, membru post-mortem al Academiei Române (2 mar. 1876 – 16 mar. 1957).

90 de ani de la nașterea lui Mihail GORBACIOV, ultimul lider sovietic, inițiator al prăbușirii regimului comunist în URSS, laureat al Premiului Nobel pentru Pace (2 mar. 1931).

540 de ani de la nașterea lui Baldassare TOMASO PERUZZI, arhitect și pictor italian (7 mar. 1481 – 6 ian. 1536).

90 de ani de la nașterea lui Vitalie TULNIC (MANOLESCU), poet și eseist (9 mar. 1931 – 3 dec. 1973).

60 de ani de la stingerea din viață a lui Cezar PETRESCU, prozator, gazetar și traducător, membru titular al Academiei Române (1 dec. 1892 – 9 mar. 1961).

145 de ani de la apariția, la București, a cotidianului politic, economic și literar *Timpul* (15 mar. 1876 – 14 dec. 1924).

100 de ani de la nașterea lui Bartolomeu (Valeriu) ANANIA, cleric ortodox, mitropolit și scriitor român (18 mar. 1921 – 31 ian. 2011).

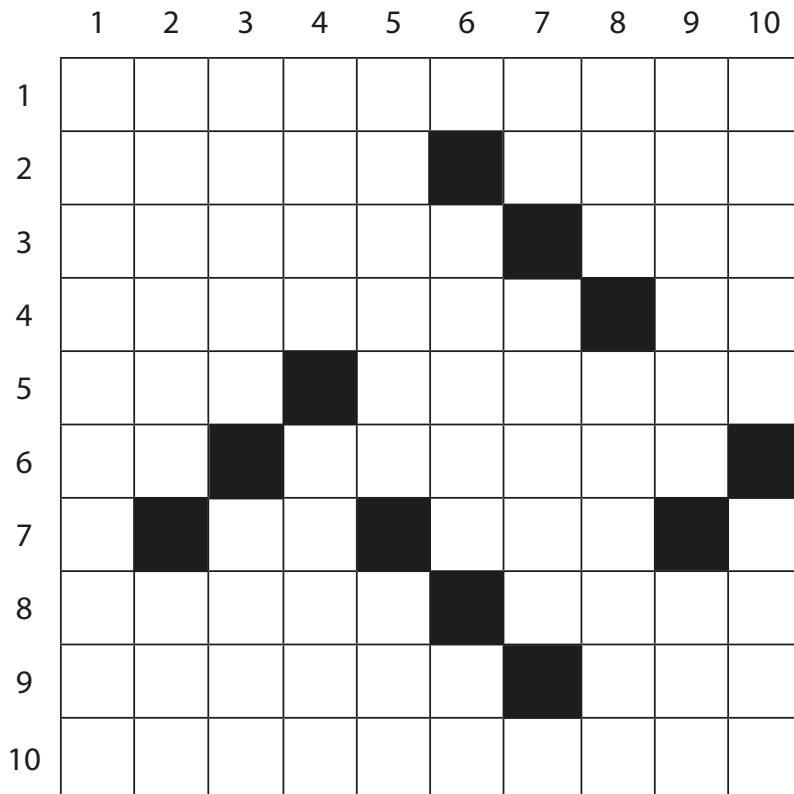
135 de ani de la nașterea lui George TOPÂRCEANU, poet, prozator, dramaturg, publicist și traducător român, membru corespondent al Academiei Române (21 mar. 1886 – 7 mai 1937).

200 de ani de la stingerea din viață a lui Gavriil BĂNULESCU-BODONI, om de cultură român, Mitropolit al Moldovei, scriitor ecclaziastic (1746 – 30 mar. 1821).

180 de ani de la nașterea lui Iosif VULCAN, publicist, dramaturg, prozator, poet, traducător și animator cultural român, membru titular al Academiei Române (31 mar. 1841 – 8 dec. 1907).



cuvinte încrucișate



Rubrică susținută de Igor GROSU

trei variante – un răspuns

Cuvântul deșăntățat înseamnă:

1. În afară sănțului.
2. Dezmațat.
3. Neglijent.

frământări de minte

Peste tot găsești în lume cinci frați cu același nume. Cine?

ORIZONTAL: 1. Mare nenorocire. 2. Indiscutabilă – Face legătură cu un circuit electric. 3. Mult mai mare – Un litru și un sfert odinioară. 4. Umblă cu cărti – Vârf de ață! 5. Strigăt de hamal – Greșeală. 6. A chiui – Asociații. 7. Şes! – Ia de acolo și pune aici. 8. A se înfuria – Eu dău apă calului. 9. Solvare – Înlocuiește euro. 10. Simțire cu ajutorul miroslului.

VERTICAL: Cusătură artistică. 2. A se răcori – Fruct. 3. Scândura defunctului – 1542 de suspine. 4. Pompă – Neprietenesc. 5. Titlu universitar – Capul armăsarului! 6. Duce sânge de la inimă – Eugen Enescu. 7. Țepe! – Poamă. 8. Prima la telefon – Bomboană. 9. Ăștia rod cărtile – Foarte scump. 10. Ani din viață – Încolo.

Răspunsurile corecte – nr. 12, 2020

cuvinte încrucișate

ORIZONTAL: 1. Policandru. 2. Olană. Arat. 3. Calapod. 4. Os. Ris. Pit. 5. Păr. Pino. 6. Rac. Mie. 7. Lăcătuș. Mo. 8. Aci. Uricar. 9. Ritor. Cotă. 10. G.E. Act. Naș.

VERTICAL: 1. Potop. Larg. 2. Ol. Săracie. 3. Lac. Răcit.

4. Inar. Ca. Oa. 5. Calic. Turc.

6. As. Mur. 7. Năp. Pisic. 8. Dropie. Con. 9. Rădin. Mată. 10. U.T. Toporaș.

frământări de minte

Struțul nu poate să se numească pasăre, deoarece nu vorbește.

trei variante – un răspuns

Cuvântul piton înseamnă:
1. Instrument pentru alpinisti.
2. Șarpe.

argus

Fiecare animal din imagine este caracterizat printr-un sunet: vaca – MU!, Mâță – MIAU! etc. Deci măgarul (I-AL!) are cifra 2.



Jenny Eugenia NYSTRÖM (1854–1946): IMAGINE DE IARNĂ

J - a născut în Kalmar, Suedia. A fost o pictoriță și o ilustratoare care a creat imaginea suedeza din folclorul nordic asociată cu solstițiul de iarnă. În 1865 și-a început studiile la școala de artă Göteborg din Göteborg, cunoscută astăzi sub numele de *Konsthögskolan Valand*, iar în 1873 a fost admisă la Academia Regală de Arte a Suediei din Stockholm, unde a studiat timp de opt ani. Au urmat studii la Paris 1882–1886, la Academia Colarossi și Academia Julian.

După ce a ilustrat *Aventurile Micului Vigg în Ajunul Crăciunului*, scrisă de Viktor Rydberg, Jenny Nyström a devenit cel mai productiv pictor și ilustrator din Suedia.

Alte lucrări: O DOAMNĂ ELEGANTĂ; COPII CARE HRĂnesc GĂINI; FATA CU PĂPUŞĂ; HAMBARUL BÄRPLOCKANDE.

DIN NUMĂRUL URMĂTOR:

nimic altceva: De vorbă cu Violeta ZABULICĂ, artist plastic.

poezie: Versuri de Lora RUCAN.

calea spre Olimp: Ultimele etape ale concursurilor *Veni, Vidi, Vici; Sol lucet omnibus; Historia est magistra vitae*.

proză: ISTORIA UNOR BĂNCI ÎNMUGURITE de Nicolae DABIJA.

FONDATOR:
MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII
ȘI CERCETĂRII

NOI

Fondat 1930
Serie nouă 1990

Redactor-șef:
Valerie VÖLONTIR

Iuliana ȘCHIRCĂ
secretar responsabil

Leo BORDEIANU
redactor de secție

Ianoș VRANCEAN
redactor artistic

Valentin GUTU
stilizator

Lucia STEGARESCU
corector

Valeria PRODAN
operator

Alina BODROVA
contabil-șef

Sergiu FRUNZĂ
șofer

Comanda 3538
Formatul 60x90 1/2
Coli de tipar 5
Tiraj — 1310 ex.

WE
(in Romanian Language)
Monthly magazine for
children and teenagers

ADRESA REDACȚIEI:

Revista NOI,
str. Al. Pușkin 22,
MD - 2012 mun. Chișinău

Telefoane:

022 23 31 91; 022 23 37 25;
022 23 36 45; 022 22 22 45

Fax: 022 23 31 91

E-mail: revistanoi1930@yahoo.com

Facebook.com/ Revista NOI

www.revistanoi.md

Revista este tipărită
la Tipografia Centrală

Înregistrată la Camera Înregistrării
de Stat pe 11.08.2008
cu nr. 1003600012713

Vă rugăm să indicați la sfârșitul
textelor, pe versoul desenelor și foto-
grafilor, prenumele, numele, vîrstă,
clasa în care învățați, adresa com-
pletă, numărul de telefon.

Indice 31239
Post-restant 34239
Prețul 20 lei

21002>


9 771857 079808 >



ÎN URMA SANIEI

Valerie VOLONTIR